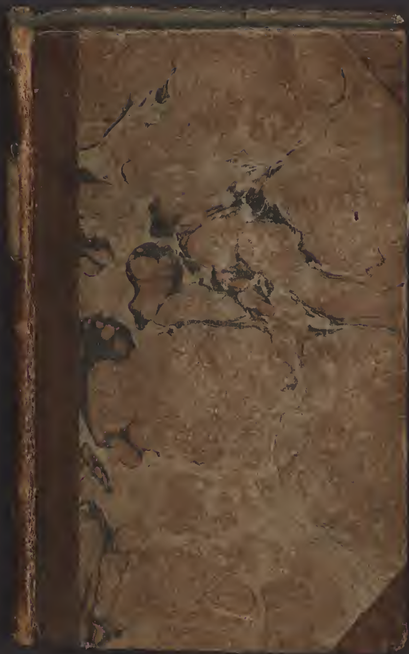

EX LIBRIS
ANTON HANSEN

179.

[illegible]

Forsøg

til en

Oversættelse

af

Sæmunds Edda.

Første Hefte.

Kiøbenhavn 1783.
Trykt hos Bogtrykker Peder Horrebow.

Deres

Høigrevelige Excellence

Hr.

Otto Greve af Thott.

Herre til Gavnøe, Strandegaard og Lindesvold, Ridder af Elephanten, H. K. M. Geheimeraad, Statsminister, Ober-Secretair i det danske Cancellie, 2c.

Tilegnes

denne Oversettelse.

som

et ringe Taknemmeligheds-Tegn for beviste Velgierninger

underdanigst
af
Forfatteren.

Til Læserne.

Det Bifald, hvormed det ærede Publicum behagede at modtage mine danske Sange af det ældste Tidsrum, og den Længsel, som flere end een Elsker af vor Litteratur ved den Leilighed yttrede efter en fuldstændig Udgave af vore gamle Skalldes Digter, som Tiden endnu har sparet; har bevæget mig til at anvende noget af min Tid paa en nøiagtig Overset-

)(3 telse

telse af Sæmunds Edda, hvorudi de ældste endnu tilværende nordiske Digter findes. Jeg er paa en for mig meget smigrende Maade opmuntret til dette Arbeide; og meget fornøiet vilde jeg være, om det nogenlunde kunde svare til Publikums Haab.

Visseligen har en Oversættelse af Sæmunds Edda sine store Vanskeligheder. Sproget, allerede mørkt af Alder, bliver mange Steder endnu giort mørkere ved det poetiske Udtryk, hvorudi Skalldenes særdeles Lyst til allegoriske Allusioner og Ord-Omflytninger bestandig hersker; Hielpemidlerne til dette Arbeide ere meget faa, og i disse faa er der endda meget liden Overeensstemmelse, ei at tale om hvor vanskelige de ere at bekomme, og

hvor

hvor megen Flid, hvor megen Anstrængelse det koster at finde ud af dette Mørke, som Forfatterne saa kunstigen have vidst at udbrede over disse Religions-Hemmeligheder. Kort sagt, det eddiske Studium kræver et Menneskes hele Liv, og naar man er bleven allerfuldkomnest deri, tør man endda ei indestaae for sine Forklaringers Rigtighed.

Igiennem hele Værket har jeg altformeget følet disse Vanskeligheder og min egen Svaghed, men ingensteds mere end i Odins Ravnebesværgelse, det skiønneste, blomsterrigeste, ildfuldeste Stykke i dette Hefte, og en Ossian fuldkommen værdigt, men derhos saa mørkt og indviklet, at jeg næsten er overbeviist om, at det bestaaer af lutter usam-

menhængende Stæder, som en Elsker af Digtekunsten har excerperet af et større Digt, som nu ikke mere er til. I det ringeste tales deri slet intet om det, som efter Titelen skulde udgiøre dets Hoved-Indhold, men det bestaaer nu næsten af slet ikke mere, end en meget poetisk Beskrivelse over Natten og Morgenen, hvori dog findes nogle Steder, som med ingen Kunst kunne forenes med det foregaaende og efterfølgende, hvorved min Mening endnu mere stadfæstes, at hele Digtet bestaaer af lutter Fragmenter, ligesom de vi endnu have af Petronii Satyricon.

Da jeg først tilkiendegav det ærede Publikum mit Forsæt, at ville, da ingen bqvemmere, som jeg gierne havde ønsket, vilde befatte sig dermed, give

give en Oversettelse af Sæmunds Edda, var det mig aldeles ubekiendt, at Commissionen over det Arne-Magnæiske Legat udgav den i sit Original-Sprog, tilligemed en latinsk Oversettelse. Hvorvel dette for det første allene strækker sig til dens mythologiske Deel, giør det mig dog meget ondt, at jeg ei til min Oversettelse har kunnet bruge denne med stor critisk Kundskab og mange Hielpemidler udarbeidede Udgave; men lover herved mine Læsere i næste Hefte at meddele de Forbedringer, som den kan give Anledning til, samt de, som jeg andensteds fra kan bekomme, thi en Oversettelse af Edda kan aldrig ved det første Forsøg blive fuldkommen.

Jeg skylder Publikum en Efterretning om de Hielpemidler, jeg har havt og benyttet mig af. Disse ere:

 1) En

1) En god Papirkodex af endeel eddiske Digte, skrevet i Folio i forrige Aarhundrede med en meget god Haand, og sammenlignet med i det ringeste to andre Afskrivter. Af denne har jeg fornemmeligen havt Nytte i Voluspa og Havamal. 2) En Afskrift af den kongelige Pergamentskodex, den eneste som endnu er til. Denne Copie, som forhen har tilhørt Hr. Conferentsraad Mollmann, er meget nøiagtig, meget vel skrevet, og ganske fuldstændig. Hrafnagalldur Odins staaer heri allersidst. Denne Kodex har hele Værket igiennem giort mig megen Tieneste, og mange Steder givet mig Anviisning til en rigtigere Læsemaade, end den som findes i de andre Exemplarer. 3) En nyere i Island skrevet Edda i Octav, i sig selv af ringe Betydenhed, dog hist og her brugt til en anden Læsemaades Stadfæstelse. 4) En i Sverrig skre-

skrevet Kodex i Qvart, tilhørende Hr. Kammerherre Suhm, som har havt den Godhed at laane mig den. I denne findes ved de første Digte en latinsk Oversettelse, som vel er temmelig tvungen, og undertiden urigtig, men derhos har den Fortieneste, at adskillige poetiske Talemaader i den ere meget vel forklarede. Denne Kodex, saavelsom Oversettelsen, har jeg hele dette Hefte igiennem betient mig af. 5) Johannis Olavii enarratio odarum qvarundam Eddæ Sæmundianæ er mig ligeledes laant af Hr. Kammerherre Suhm. Dette Skrift vidner om en stor Flid, og en ypperlig Indsigt i det gamle nordiske Sprog, men indeholder ikke uden Solarliod, Voluspa og Havamal. Med al Ærbedighed for Hr. Forfatterens bekiendte Indsigter, maae jeg dog tilstaae, at jeg ei allesteder har kunnet see Grundene til hans Forklaringer

ringer, som undertiden, især i Havamal, ere meget tvungne, ja endog uforstaaelige. I Voluspa har han været lykkeligere, og i dette Digt har jeg fulgt adskillige af hans Formodninger, som i mine Tanker ere saa lykkelige, som mueligt. Om hans Kommentar over disse Oder, skal jeg siden tale. 6) Resenii trykte Voluspa og Havamal er alt for bekiendt til at tale om, og den Nytte jeg har havt deraf, er saare liden. Urigtighed og Utydelighed ere Feil, som man med Rette kan bebreide denne ellers flittige og velfortiente Lærde. I Bartholini Antiqvitates findes nogle Steder af Edda, med hans Oversettelse, hvilken jeg for det meste har fulgt, hvor andre Aarsager ei forbøde mig det. Mallets Oversettelse har jeg vel læst, men ikke brugt, da den Ord til andet er efter Resenius. Hr. Peder Syvs Anmærkninger

over Edda veed jeg vel at skulle være til, men har aldrig været saa lykkelig at faae dem at see, lige saalidet som jeg veed hvor dette Verk af een af vore største Lærde nu er begravet. I mine danske Sange har jeg allerede indrykket en Oversettelse af Rune-Capitlet, men her har jeg ganske omarbeidet den, og jeg troer det har vundet derved, i det mindste i Overeenstemmelse med Originalen. Den tydske Oversettelse i Volckslieder er efter Resenii Udgave, og derefter at domme meget god. Af det sidste Digt i dette Hefte er siden giort en Vise, som staaer i Wedels Samling, hvorom jeg siden skal sige mere, og maaskee af et ældre Haandskrift give den længere og rigtigere.

Men Edda trænger dog virkeligen til Anmærkninger, ville nok de fleste af mine Læsere sige. Ganske

rigtig,

rigtig, og ingen kan være saa overbeviist derom, som jeg. Dog har jeg havt mine Aarsager, hvorfore jeg endnu ingen har givet. Jeg vilde ikke afbryde Texten med saamange Anmærkninger, som den kunde modtage, og jeg ønskede heller at kunne sige paa eengang hvad der skulde siges, end igientage det mange Gange. Desuden haaber jeg ved denne Forhaling at faae flere Hielpemidler til dens Forklaring, thi mange Steder ere endnu saa mørke for mig, at jeg ei tør driste mig til at forklare dem. Ellers har jeg med fri Villie sparet disse Anmærkninger til det sidste Hefte af denne Oversettelse, som næst en Afhandling om Edda's Alder, Forfattere, Samler, Sprog, Digtemaade og Indhold, skal bestaae af et eddisk Glossarium, indeholdende Forklaring over dens mørke Steder, og tillige en Indledning til hele denne nordiske Fabellære.

lære. Jeg haaber at denne Indretning vil falde ligesaa beqvem for Læserne, som for mig selv, og at de virkeligen vilde vinde derved, thi en slet Forklaring, skiønt understøttet baade af Grækers, Romeres, Persers og Elamiters Fabellære kunde dog ikke lære dem noget i den nordiske, i det mindste ikke med Vished, ihvor lærd den end kunde synes at være. Derimod kan man dagligen lære noget i de nordiske Oldsager, som her kan antænde et nyt Lys, og ethvert Folks Religion lader sig best forklare af det samme Folks Skrivter og Sæder.

Forresten haaber jeg, hvis Afsetningen bliver saa stor, at jeg kan fortfare hermed, hvert halve Aar at kunne levere et Hefte, saa at hele Edda i næstkommende Aar kan blive færdig.

B. C. Sandvig.

Indhold.

Side.

I. So-

I.
Solens Sang
af
Sæmund Præst hin Frode.

1. Om Utaknemmelighed.

Liv og Rigdom,
Roved' Mennesket
Hin den grumme Kiempe.
Over det Stræde,
Som han vogtede,
Kunde ingen levende komme.

Eene gridsk
Aad han ofte,
Aldrig bød han
Andre til Giest-med.
Forend træt
Og Kræfter manglend'

Giest gaaende
Af Veien kom.

Drik behøved'
Hiin den trætte Mand,
Og hungrig var han.
Med bange Hierte
Lod han som han troede
Ham, som før havde
Svigfuld været.

Mad og Drik gav han
Den trætte Mand
Af oprigtigt Hierte.
Gud han lyded',
Og got ham beviiste,
Thi han syntes
Ussel at være.

Hiin stod op,
Ondt han tænkte;
Ei var Nødtørftige givet.
Hans Synd fuulmed',
Sovende myrded'
Han Vert den kloge.

Himlens Gud
Bad han hielpe sig,
Da han saaret vaagnede.
Men ved hiin
Syndens Skyld hængde,
Som ham havde
Uskyldig sviget.

Hellige Engle komme
Ovenfra Himlen,
Og toge hans Siel til sig.
I reeneſt' Levnet
Skal den evig leve
Med Gud den almægtig'.

2. At ingen skal stole paa sin Rigdom.

Penge og Helsen
Raader ingen over,
Er han end lykkelig.
Det venter mange,
Som de mindst haabe.
Ingen raader selv for sig.

Det troede ikke
Unnarr og Sævaldr,
At de skulde Held tabe.
Nøgne de bleve
Og fattige begge,
Og løbe som Ulve til Skoven.

3. Om Elskov.

Mange fortryde
Vellystigt Levnet;
Tit kommer Ulykke af Qvinder.
Besmitted' blev' de,
Skiønt den mægtig' Gud
Dem skabte reene.

Forligte bleve
Svafadr og Skart-Hedinn,
Ingen kunde den anden undvære;
Før de blev' galne
For en Kone,
Hun var dem til Ondt beskikket.

Ikke de agted'
For den hvide Møe,
Leeg, ei lyse Dage.
Ingen Ting vilde de
Heller ønske
End den lyse Krop.

Sorgfulde bleve
Dem de mørke Nætter,
Ikke kunde de sød Søvn nyde.
Men af den Sorrig
Had opspired'
Mellem Hierte-Venner.

I Tvekamp ginge
De for den skiønne Møe,
Og fik der begge Bane.
Onde Exempler
De fleste Stæder
Straffes grummelig.

4. Om Stolthed.

Stor Stolthed ingen
Skal give sig til.
Det haver jeg sandelig seet;
Thi de fleste,
Som Hovmod følge,
Falde fra sin Gud.

Rige bleve
Radny og Vebodi,
Og troede eene Godt at gjøre.
Nu de sidde
Og Saar'ne vende
Fra og til mod Ild.

Paa sig de troede,
Og tykkedes eene være
Mere end andre;
Men dog gik deres Hus
Anden Vei,
For Gud almægtig'.

Vellyst de fulgde
Paa mange Maader,
Og høldt' Guld for deres Glæde;
Nu er' de straffed',
Da de leve skulle
Mellem Iis og Hede.

5. At man ei bør troe sine Uvenner.

Uvenner dine
Troe maae du aldrig,
Skiønt de venligt tale.
Du skal love dem Godt;
Godt er andens Skade
Til Varsel at have.

Thi saa gik det
Sørle den Godtroend',
Da han gav sin Sag i Vigulfs Tykke.
Tryggeligen han troede,
Dog hin med Svig bedrog
Sin Broders Drabsmand.

Fred han dem undte
Af ærligt Hierte,
Og de loved' ham Guld derimod.
Venner lod' de;
Mens de sammen drukke,
Da kom dog Svigen frem.

Men derefter
Paa anden Dagen,
Da de havde til Kiardal redet,
Med Sverd de saared'
Ham, som sagløs var,
Og lode hans Liv udfare.

Hans Liig de bare
Til hemm'lig Afvei,
Og kasted' det ned i en Brønd.
Dølge de vilde,
Men Herren det
Fra Himlen saae.

Hans Siel bod
Den sande Gud
I sin Fryd at være.

Men

Men de Misdæd'rc
Troer jeg seent at skulle
Fries ud af Pinen.

6. At man bør bede til Gud, og ei lægge Synd til Synd.

Dyser af Guds Bud
Bed du dig at
Være hulde af Hiertet.
Ugen efter,
Efter Villien din,
Alt efter Ønske gaaer.

Vredeværk, som
Du haver giort,
Stryg du ei Ondskab over.
Synd forbedre
Skal du med gode Gierninger,
Det hielper Sielen.

Til Gud skal du bede
Om gode Sager;

Thi Mennesket skabt han haver.
Meget meer kan
End hver Mand,
Alle Menneskers Fader.

Du skal bede,
Og det ivrigen,
Om hvad dig synes at fattes.
Alting fattes
Den som ikke beder.
Faae betænke tiendes Tarv.

Silde jeg kom,
Tilig jeg kaldedes,
Til høiest' Domstoel;
Derhen jeg agter mig,
Som mig loved var.
Den faaer Mad, som kræver.

7. Om Frygt for Doden.

Synder det volde
At med Sorg vi fare
Havets Verden fra.

Ingen

Ingen frygted'
Om han ei Ondt giorde;
Godt er for meenløse Siele.

8. Om Vankelmodighed og Gierrighed.

Ulve ligne,
Synes mig, alle de,
Som vankelmodig' er':
Saa de ere
Som de, der skal gaae
Paa glødbestrøede Veie.

Venlige Raad
Og dertil kloge
Lærer jeg dig syv tillige:
Husk dem ret vel,
Og glem dem aldrig;
Nyttige er' de at lære.

Derom vil jeg tale,
Hvor salig jeg

I Havets Verden var;
Og for det andet
Hvor nødig alle
Ville blive til Liig.

Sorg og Stolthed
Svige Folkesønner,
Som hige efter Rigdom.
Blanke Penge
Blive til lang Bekymring.
Mange har Guld daaret.

Glad i meget
Syntes Folk mig at være.
Kun lidt vidste jeg forud.
Stolthelds Jord har
Herren skabet,
Meget vellystfuld.

9. Om Døden.

Kroget sad jeg længe
Og skiulte mig.
Da ønsked' jeg gierne at leve.

Da raadte den,
Som mægtig var.
Lette er' feig Mands Veie.

Helveds Reeb
Komme haardelig
Om min Side snoed'.
Slide dem vilde jeg,
Men seie var' de.
Let er løs at fare.

Eene veed jeg
Hvorledes alle
Smerter svulmed' mig.
Helveds Møer,
Som mig skræk'de, bøde
Mig hiem til sig hver Aften.

Soel jeg saae,
Den sande Dagstierne,
Dryppe Lyd-Verden i,
Men Hels Dørre
Hørde jeg andensteds
Larme græsselig.

Soel jeg saae
Omsat med Blod-Stave;
Da vilde jeg af Verden gaae.
Mægtig den syntes
Paa mange Maader,
Fremfor den forhen var.

Soel jeg saae,
Den mig syntes
Som jeg saae mægtig Gud;
For den jeg bøied'
I denne Verden
Mig sidste Gang.

Soel jeg saae,
Den saa straalede,
At jeg tykdes intet vide.
Men stride Strømme
Bruste andensteds,
Blandede med Blod.

Soel jeg saae
Paa Søen skielvende,
Rædselfuld bøiet;

Da

Da mit Hierte var
Inderligen
Smeltet hen af Smerte.

Soel jeg saae
Sielden bangere,
Ret var jeg da af Verden kied.
Min Tunge var
Til Træ bleven
Og iiskold allevegne.

Soel jeg saae
Siden ret aldrig,
Efter den mørke Dag.
Fordi Fieldevand lukk'des
For mig sammen.
Jeg forsvandt, kaldet fra Piinsler.

Haabets Stierne fløi,
Da jeg blev født,
Fra mit Hierte bort.
Høit op den fløi,
Og ei sig satte
At den kunde faae Hvile.

Allerlængst mig
Var den eene Nat,
Da jeg laae stiv paa Straa.
Det vidner
Hvad Gud sagde:
At Mand er Muldens Frende.

Tænke det og kiende
Hiin store Gud,
Som skabte Jord og Himmel,
Hvor herfra glædeløse
Mange fare,
Og fra Venner skilles!

Løn for Arbeid
Faaer Menneske hvert.
Salig den, som giorde!
Fra min Rigdom
Bestemt mig var
I Sandet sidste Seng.

Legemets Hunger,
Som man taaler tit,
Den har mange sviget.

Vie = Vand
Mig modbyd'ligst var
I hele Verden.

Paa Norners Sæde sad jeg
I ni Dage.
Siden blev jeg paa Hest løfted.
Gygiers Sole
Skinned' græsselig
Giennem splitted' Skyer.

Uden og inden
Syntes jeg giennemreise
Seirverd'ner ni.
Op og ned
Søgte jeg om bedre Veie,
Hvor mig vare glatteste Stier.

Derom vil jeg tale
Hvad jeg først øined',
Da jeg var i Qval = Verden kommet.
Svedne Fugle,
Som Siele vare,
Fløie saamange som Myg.

I Vest saae jeg flyve
Haabets Drage,
Den faldt paa Glævallds Gade.
Dens Vinger rasled',
At mig tykt'des sønder
Springe Jord og Himmel.

Solens Hiort saae jeg
Fra Sønden komme.
Ham leded' to tillige.
Paa Jorden stode
Fødder hans,
Hans Horn rækked' til Himlen.

For Nord saae jeg ride
Nidas Sønner,
De vare syv sammen.
Horn de drukke
Fulde af den reene Miød
Af Baugreiris Kilde.

10. Om Helvede.

Vinden taug da,
Vandet standsede;
Da hørde jeg græsselig Larm.
Jeg saae bistre
Koner at male
Muld til Mændenes Føde.

Blodige Stene,
Som hine sorte Koner
Droge sørgende;
Blodigt Hierte,
Hængde dem uden paa Brystet,
Træt af stor Bekymring.

Mange Mænd saae jeg
Saared' reise
Ad ildstrødte Veie;
Deres Ansigt syntes
Mig at være
Med stolt Blod rødfarvet.

Mange Mænd saae jeg
Gaae i Støvet,
De som ei kunde Tieneste naae.
Hedning - Stierner
Paa deres Hoved stod',
Med fæle Bogstaver.

Mænd saae jeg da,
Som meget bare
Avind til andres Lykke.
Blodige Runer
Stode paa deres Bryst,
Skaarne med Smerte.

Mænd jeg saae
Som ondt om andre talde,
De fore vilde Veie.
Saa gaaer det dem,
Som her i Verden
Spotte med Ulykke.

Mænd jeg saae
Som paa mange Maader
Havde søgt andres Eie;

Flokviis de fore
Til Fegierns Borge
Og bare Byrder af Blye.

Mænd saae jeg,
Som havde mangen
Røvet Gods og Liv,
Bryst igiennem
Rendte disse Mænd
Sterke Edderdrager.

Mænd saae jeg der,
Som mindst vilde
Holde hellig' Dage.
Deres Hænder vare
Til hede Stene
Nagled' med Smerte.

Mænd saae jeg der,
Som af stor Stoltked
Holdt sig bedre end andre.
Deres Klæder
Vare latterligen
Med Ild bestænkte.

Mænd saae jeg der,
Som tit havde
Ondt paa andre løiet;
Helveds Ravne
Af deres Hoved
Haardelig Øinen' reve.

Alle Skrække
Faaer du ei at vide,
Som de Helgangne have.
Søde Synder
Blive til haarde Straffe.
Altid kommer Meen efter Vellyst.

11. Om Himmerige.

Mænd saae jeg da,
Som vel havde
Agtet paa Guds Love.
Rene Fakler
Paa deres Hoved var'
Klarlig brændende.

Mænd saae jeg da,
Som af ædelt Mod
Havde Fattige hiulpet.
Engle læste hellige Bøger
Og Himmelskrift
Over deres Hoved.

Mænd saae jeg da,
Som med Faste
Havde Kiødet spæget;
Guds Engle bukked
For dem alle.
Det er største Glæde.

Mænd saae jeg da,
Som sin Moder havde
Givet Mad i Mund.
Deres Boeliger vare
Paa Himlens Straaler
Høit opløftede.

Hellige Møer
Havde reenligen
Siel af Synder tvetted,

 For

For de Mennesker,
Som i mange Dage
Plagede sig selv.

Høie Vogne
Saae jeg paa Himlen fare,
Hvor Veien gaaer op til Gud.
Mænd dem kiøre,
Som myrded' ere
Foruden Skyld og Brøde.

Mægtige Fader!
Største Søn!
Og Himlens Hellig Aand!
Dig beder jeg at skille
(Du skabte os)
Os fra alle Synder.

12. Krigens Oprindelse.

Biugvør og Listvør
Sidde i Herdys Dørre
Paa Organs Sæde.

Jern-

Jerndraaber falde
Af deres Næser,
Og blant Folk Splid vække.

Odins Kone roer
Paa Jordens Snekke
Med modig Længsel.
Hendes Skibs-Segl
Blive seent strøgne,
De som i Elskovs Reeb hænge.

13. Slutning.

Fæderne Arv
Har jeg eene styret,
Som og Solkatlas Sønner,
Hiortehorn,
Det som Hugi bar,
Den kloge Død-Dvæler.

Her ere de Runer,
Som skaaret have
Niardurs Døttre ni;

Baudveig den ældste,
Og Kreppvør den yngste,
Og deres Systre syv.

Hvormed sig ombelted'
Svafr og
Svafrlogi.
Blod de vækked'
Og Saar udsued'
Efter gammel Sædvane.

Dette Qvæde
Jeg dig lært haver,
Skal du for Mennesker synge.
Solens Sang,
Som synes monne
Mindst for Folk at lyve.

Her vi adskilles,
Men skulle samles
Den sidste Dag i Verden.
Herren give
De Døde Roe,
Naade dem, som leve!

Det gode Qvæde
Blev mig i Drømme lært;
Men du seer nu Sandhed!
Af Folk ingen
Var skabt saa kyndig,
At han før hørde Solarliods Vise.

II.

Odins Ravne = Besværgelse
eller
Fortale = Sang.

Alfader raader,
Alfer skielne,
Vaner vide,
Norner vise.
Rødderne føde,
Tiden bærer,
Kiemper langes,
Valkyrier plage.

Alle Forsetter
Avled' Aser,
Dverge forvilded'
Med tunge Runer.
Odhrærer skulde

Vog=

Vogte Urda,
Men det ei kunde
Med al Styrke.

Bortfløi da Hugur,
Andre søgend'.
Folk ondt vented'
Da han dvæled'.
Tanken er Thrains
Tunge Drømme.
Rod til Frygten
Syndes Drømmen.

Magt er blant Dverge.
Verd'ner forgaae,
Og ned til Afgrunds
Larm nedsiunkes.
Tit den Vise
Taber noget,
Og tit det tabte
Atter samler.

Ingensteds staaer
Soel og Strandbred.

I Luft den tynde
Fattes ei Strømme.
Mimers klare
Kilde skiuler
Folkes Visdhed.
Vide I endnu meer?

I Dale dvæler
Dys' forviden,
Fra Ygdrasils
Ask nedfaldet.
Af Alfers Æt,
Iduna kaldtes
Den gamle Ivallds
Yngste Datter.

Ilde hoved'
Hun sin Nedkomst,
Under haardløved
Træ holdt fangen.
Ei hun kunde,
Vant til Mand af
Norves Sønner,
Huuskost lide.

Da

Da saae Seirguder
Nonna sørge;
Viggar paa Vilkaar
Ulvsham de gave.
Klædt deri han
Sind forandred',
Med Løgn han legte,
Skifted' Farve.

Vidrir valgte
Bifrosts Vogter,
For at spørge
Af Jomfruen,
Hvad hun vidste
I hver Verden,
Bragi og Loptur
Vare Sangen.

Troldsang sjunge
Paa Troldkiep rede
Raugner og Reigin
Til Heimers Huus.
Odin skued'
Ud af Slidskialf,

Saae dem være
Lang Vei borte.

Den Vise spurgte
Ringes-Silie
Om Baand, Fødsel
Og Veie sine.
Om hun vidste
Maanens, Helveds,
Verdens Ophav,
Alder, Ende.

Ei hun talde,
Ei hun kunde
Ham Svar give,
Ei Sorgen dølge.
Taarer trilled'
Af Hiernens Kilder,
Hiertet viste,
Kinden rødfarved'.

Spyd kommer Øst fra
Af Elivoga.
Giftig skudt af
Skyg Frostkiempe.

Mænd dræber Dagn
Dermed alle,
I skiønne Midgard
Og det hver Nat.

Da slumre Evner,
Hænder synke,
Af Mathed falder
Fra hvid As Sværdet.
Kraftig Troldoms
Sindløshed al
Kraft forjager
Af oprørt Mod.

Da syntes Jolmer
Slangen være kommet,
Tyk af Skrække,
For Svar uvented'.
Thi sogt' han meer
At forud vide.
Skiønt Haab ei naaede
Hans Taleviisdom.

Da gik den Herſker
Vei udforſkend'
Til Herians Boelig
Hornomklinged'.
Nala-Arving
Blev hans Følge.
Grimers Digter
Jorden vogted'.

Til Vingolf komme
Odins Trælle,
Paa Forniots Aande
Førte begge.
Ind da ginge,
Hilſte Aſer,
Yggurs Mænd ſtrax,
Ved Olglæden.

Hilſed' Hangatyr
Lykk'ligſt af Aſer.
Høiſædets Miød
Onſked' begge.
Salig' ved Gildet
Sadde Viar,

Evig

Evig hos Yggiongr
Yndest havde.

Paa Bænk sad han
Efter Baulverks Raad.
Mætt' af Sæhrimner
Sadde Guder.
Pile og Skiolde,
Znikars Haandkar,
Net hun fyldte
Af Minnis Horn.

Meget spurgte
Under Maaltid
Høie Guder Zeimdall,
Om Jomfruen
Spaadom og Viisdom
Loke lærde.
Verdens Udspring,
Fremvext, Ende.

Ond de sagde
At var blevet
Ærendets Glemsel.
Forlidt han spurgde.

Bedrags Evne
Blev nu mindre,
Saa af Møen
Svar at fordre.

Omi sagde,
Alle lyded':
Nat skal tages
Til nye Raad.
I Morgen sige,
Hvem som kan det,
Raad som due
Ædle Aser.

Trinviis opstod
Rindas Moder,
(Jordens Faders,
Fenris's, Markers.)
De gik fra Gildet,
Hilste Guder,
Kropt og Frygg,
Som Krimfaxe kiørte.

Dellings Hest da,
Med skiønne Stene

Vel besmykked'
Kiorde Sonnen.
Paa Hesthalsen
Manken skinned'.
Hesten Dvalins
Leeg kiorte hen.

Paa Havgrundens
Nordligste Udkant,
Under stærkest'
Træes Rødder,
Ginge til Hvile
Trolde og Jetter,
Spogelser, Dverge
Og Sortalfer.

Opstod' Guder,
Solen fremgik,
Norden til Nistheim
Natten senked',
Morgenhorn optog
Ulfrunas Afkom.
Himmelbierges
Vogter blæste.

III.

Vola's Spaadom.

Tier stille, alle
Hellig' Væs'ner,
Større og mindre!
Jeg, Heimdals Datter,
Vil nu, Valfader!
Dig fortælle
Gamle Frasagne,
Dem som jeg lærde først.

Jeg mindes Jætter
Tiligfødte,
Dem som fordum mig
Opfødt have.
Jeg mindes ni Verd'ner
Og ni Rødder,
Træ det reene
Neden for Jorden.

Tidens Fødsel
Var da Ymer leved.
Ei var Sand, ei Søe,
Ei kiølig' Lunde.
Jord ei fandtes
Eller Himmel.
Gab var i Afgrund,
Men Græs ikke.

Forend Børs Sønner
Byguing giorde,
Som det reene
Midgard skabte.
Soel skinn'de fra Sønden
Paa kolde Stene,
Da bevox'des Jorden
Med grønne Urter.

Soel i Sønden,
Maanens Broder,
Kasted' Arm den høire
Om Himlens Heste.
Soel da ei vidste
Hvor hun Boelig eied,

Stierner da ei vidste,
Hvad for Sted de eied'.
Maane da ei vidste,
Hvad for Kraft han eied'.

Da ginge Guder
Alle til Raadstoel'.
De evig hellig'
Derom raadsloge.
Nat og Næen
Navn de gave.
Morgen nævned'
De og Middag,
Tusmork og Aften,
Aar at optælle.

Aser mødtes
Paa Ida's Marke,
Hvor de Huus og Stotter
Høit byggede,
Esser giorde,
Guld smedede,
Tænger danned'
Og Smed-Verktøl.

Spilled' i Vangen,
Vare glade.
Intet dem fattedes
Giort af Guldet.
Indtil tre komme
Kiempe-Moer,
Mægtige meget,
Af Jetteverden.

Da alle Guder til
Raadstoel' ginge,
De evig hellig'
Derom raadsloge,
Hvad Gud der skulde
Dverg'ne skabe,
Af Blod hoitkummend'
Og af blaae Beene.

Da Motsognir
Er alle Dverges
Fyrste bleven,
Durinn den anden.
De mand-lige
Mange Dverge

Giorde af Jorden,
Som Durinn sagde.

Nyi og Nidi,
Nordri og Sudri,
Austri og Vestri,
Althiofr, Dvalinn,
Bivørr og Bavørr,
Bumbr, Nori,
An og Anarr,
Ai, Miødvitnir.

Veigr og Gandalfr,
Vindalfr, Thrainn,
Theckr, Thorinn,
Throrr, Litr og Vitr.
Nær og Nyradr,
Nu har jeg Dverg'ne,
Reginn og Radsvidr,
Ret opregnet.

Fili, Kili,
Fundinn, Vali,
Heiti, Vili,

Hanarr, Svyorr,
Frarr, Hornbori,
Fögr og Loni,
Aurvangr, Jari,
Eikinskialdi.

Tid er Dverg'ne
I Dvalins Følge,
Lofars Affom,
Her at opregne.
Dem, som flytted
Fra Solens Stene
Aurvangurs Huus
Til Jørvalla.

Der var Drupnir
Og Dolgthrasir,
Harr, Haugspori,
Hlævangr, Gloi,
Skirvir, Virvir,
Skaffidr, Ai,
Alfr og Yngvi,
Eitur, Oin.

Fia-

Fialarr og Frosti
Finnr og Ginnarr,
Heri, Hogstari,
Hliodolfur, Moinn.
Dette Affom
Nedsteeg fra Losar,
Og her leved'
Efter Folks Skabning.

Til tre komme
Af den Skare
Mægtig' elskværdig'
Aser til Hiemmet.
Funde paa Landet
Lidt magtende
Ask og Embla
Skiebneløse.

Aand de ei havde,
Forstand ei heller,
Skiønhed, Tale,
Farve de mangled'.
Aand gav Odin,
Forstand Hænir,

Skiøn-

Skiønhed Lødr
Og yndig Farve.

Ask veed jeg staae, som
Heder Ygdrasill,
Løvfuld, stænkt med
Hvide Vande,
Deraf kommer Duggen,
Som i Dale falder,
Evig grøn staaer den
Over Urda's Kilde.

Deraf komme Møer
Meget vise,
Tre udaf den Søe,
Under Træet er.
Urd er den ene,
Den anden Verdandi,
De skar' paa Skiolde
Skuld, som den tredie.
De Lov gave,
De Liv valgte,
Alles Skiebne
De bestemte.

Det

Det Mord hun mindes
Først i Verden,
Da de Gullveig
Med Spyd støtted',
Og i Hars Sal
Hende brændte.
Tre Gang' brændt hun
Tre Gang' fødtes,
Tit, ei sielden;
Endnu hun lever.

Heidi kaldtes hun, hvor
Hun til Huse kom,
Spaaviis Qvinde,
Og Gand hun brugte.
Seide hun kunde,
Og giorde ofte.
Det var den onde
Qvindes Glæde.

Da ginge Guder
Alle til Raadstoel'
De evig hellig'
Derom raadsloge:

Om Aser skulde
For ondt Raad straffes,
Eller alle Guderne
Gilder holde.

Frem sprang Odin,
Og i Folkflok skiød.
Det var Folkemord
Først i Verden.
Brudne blev Asers
Borges Mure,
Vaner mordspaaend'
Mark nedtraadde.

Da alle Guder gik
Til Raadstole,
De evig hellig'
Derom raadsloge.
Hvem Luften havde
Med Blod blandet,
Eller Jettens Æt
Odds Møe givet.

Thor eene der
Var iilsindet,
Sielden han sidder
Naar han hører sligt.
Brudte blev' Eeder,
Ord og Løvter,
Al den Forening,
Som dem mellem giort var.

Hun veed Heimdallurs
Forborgne Sang
Under klarhimled'
Hellig Trætop.
Aae seer hun styrte
Muddret Vandfald
Paa Valfaders Pant!
Forstaae I det eller ei?

Eene sad hun ude,
Da den gamle kom,
Visest' af Aser,
Og i Øine saae.
Hvi spørger du mig?
Hvi frister du mig?

Alt veed jeg, Odin!
Hvor dit Øie er.
I hin den klare
Mimers Kilde.
Miød drikker Mimer
Hver en Morgen
Med Valfaders Pant.
Forstaae I det eller ei?

Hende gav Hærfader
Ringe og Guld,
Rigdoms vise
Raad og Spaakonst.
Vidt og bredt skued' hun
I hver en Verden.

Hun saae Valkyrier,
Langt fra komne;
Færdig' at ride
Til Gudsfolket.
Skuld holdt Skioldet,
Skøgul den anden,
Gunnr, Hildr, Gøndul
Og Geirskøgul.

Nu

Nu er' opregned'
Herians Norner,
Færdig' at ride
Ud, Valkyrier.

Jeg saae Balder,
Den blodig' Aser,
Odins Arving,
Skiebne fremlagt.
Over Marken
Høit opvoxed'
Fiin og ret smuk
Mistilteinn.

Af det Træ voxde,
Hvad Vise syndes,
Harm og Ulykke.
Haudr den udskiød.
Balders Broder
Var født alt for tidlig.
Odins Søn bedrev Mord,
Een Nat gammel.

Ei

Ei hun toede Hænder;
Ei Hoved kiemte,
For paa Baal man bar
Ballders Modstander.
Frigg begræd
Da i Fensal
Valhal's Vogter.
Forstaae I det eller ei?

Baand saae hun ligge
Under Biørnelunden,
Sviglad Dødning,
Loke den hæslig'.
Der sidder Sigyn,
Fæl af Ansigt.
Guld-Barn værger.
Forstaae I det eller ei?

Aae falder Østen
Om Edder-Dale,
Muddret og plumret,
Slid heder den.
Der stod for Norden
Paa Nida-Fielde,

Sal af Guld for
Steene-Ætten.
En anden stod
Paa Okolni,
Jettens Ølsal,
Den som Brimir heder.

Sal saae hun stande
Langt fra Solen
Paa Nastrands Kant,
I Nord er Dørren.
Giftdraaber falde
Ind ad Lyren.
Salen er bygt af
Ormerygge.

Der saae hun vade
I tunge Strømme
Mænd meensvorne,
Og Mord-Ulve,
Og hvo andens Vivs
Øre smitter.
Men i Hvergelmer
Er verst at være.

Der suer Nidhøggr
Liig af Døde,
Ulv dem slider.
Forstaae I det eller ei?

Øst for sad den gamle
I Jernskoven;
Og fødde der
Fenris Sønner.
Een af dem alle
Bliver værste
Maanesluger
I Troldeham.

Med feige Mænds
Liv han mættes,
Med Blod Guders
Sal han smitter.
Sort bliver Soelskin
Om Sommeren efter.
Al Vind bliver Storm.
Forstaae I det eller ei?

Da sad paa Høien,
Og slog Harpe,
Jettindens Hyrde,
Den glade Egdir.
Goel hos hannem
I Gaasetræet,
Smuk rød Hane,
Den som Fialarr heder.

Goel hos Aser
Den guldkammed',
Som vækker Helte
Hos Hærfader.
En anden galer
Neden for Jorden
Sod-rød Hane,
I Hela's Sale.

Garm giøer høit
For Gnypa-Hule,
Lænkerne briste;
Men Freke slipper.
Hun veed end mere,

Frem seer jeg længer
Om Gudemørk,
Seirguders Fald.

Brødre skulle stride,
Og hverandre dræbe.
Sødskend'børn skulle
Slegtskab skille.
Ondt er i Verden,
Stor Ukydskhed,
Skiegtid, Sverdtid,
Skiolde da kløves.

Vindtid, Ulvtid,
Før Verden falder;
Ingen vil da paa
Anden lide.

Mimers Sønner lege,
Og ondt Træ tændes.
Imedens høres
Giallarhorns Lyd.

Hoit blæser Heimdallr,
I Horn opløfted'.
Odin taler
Med Mimers Hoved
Det gamle Træ sukker
Og Jetten løses.
Ygdrasills Ask
Staaer da skielvende.

Hrimr seiler Øst fra,
Linden svømmer.
Jormungardr veltes
Med Jettestyrke.
Ormen trykker Havet,
Men Ørnen skriger.
Liig slider Neffølr,
Og Naglfari løsnes.

Kiol kommer Øst fra,
Derpaa segle Muspells
Folk over Havet;
Men Loke styrer.
Rasende fare

Alle

Alle med Frekc.
Bileists Broder
Følger med dem.

Hvad skeer hos Aser?
Hvad skeer hos Alfer?
Al Jetteverden gienlyder.
Aser ere paa Tinge.
Dverge stønne
For Klippe-Dørre,
Bierg-Vegs kyndig'.
Forstaae I det eller ei?

Surtur fra Sønden
Med svigfuld Lue!
Af Sverdet skinner
Valguders Soel.
Steenbierg' knage,
Og Kiemper falde,
Folk Hels Vei betræde
Og Himlen kløves.

Da faaer Hlina
Den anden Sorg,

Naar Odin gaaer
I Ulv = Striden,
Men Bela's hvide
Drabsmand mod Surtur;
Da maae Frigga's
Elsket Mand falde.

Da kommer den store
Seirfaders Arving,
Vidar, at stride
Mod Mord = Dyret;
Lader Kiempe = Ungen
Giennem Munden
Spyd staae i Hiertet.
Da er Odin hevnet.

Da kommer den ædle
Hlodynia's Søn,
Odins Søn gauer
I Orm = Striden.
Modig han dræber
Midgards Udyr.
Ni Trin derfra
Gaaer Fiorgyns Søn,

Mat af Øglens
Giftig Aande.
Mennesker alle
Forlade Jorden.

Solen sortner,
Jord synker i Hav.
Af Himlen falde
Klare Stierner.
Hede Dampe
Alt fortærend'
Spille med Ilden
Ved høien Himmel.

Op seer hun komme
Atter fornyet
Jord af Havet,
Evig grønnend'.
Fosser falde,
Ørn flyver over,
Som nu paa Fielde
Fiske fanger.

Aser mødes
Paa Idas Marke,
Og om den stærke
Jord-Torn-tale.
Og da erindre
Fordums Vælde,
Og om Fimbultyrs
Gamle Runer.

Derefter blive
Prægtiggiorte
Gyldne Tavler
I Græsset fundne,
Som før i Tidens
Fødsel eied'
Guders Forstander
Og Fiolners Børn.

Usaaede Agre
Skulle bære.
Alt ondt er borte.
Nu beboe Haudr og Balldr
Hropts Seirslotte.

Vel, Valguder!
Forstaae I det eller ei?

Da kan Hænir
Lod udvælge.
Og begge Brødres
Børn bebygge
Stor' Vindverden.
Veed jeg meer eller ei!

Sal seer hun stande,
Smuk som Solen,
Med Guld tækket
Paa Gimle.
Der skulle gode
Herrer bygge,
Og i Evigheder
Alt got nyde.

Da kommer den Rige
Til Herredømmet,
Den stærke foroven,
Som alting styrer.
Domstoel han sætter,

Og Sager dømmer;
Hellig Lov giver,
Som skal evig vare.

Da kommer den sorte
Drage flyvende,
Øglen fra Nida-
Fieldets Rødder.
Da bær paa Vinger,
Marken over,
Nidhøggr Liig,
Og strax forsvinder.

IV.

IV.

Odins høie Sang

med

Rune-Capitelet.

Alle Gader,
Før du gaaer frem
Omſkue ſkal du,
Randſage ſkal du!
Thi ingen uagtſom
Bør at være,
Hvor hans Fiender ſidde
I Baghold mod ham.

Hil dem, ſom give!
En Gieſt er indkommen:
Hvor ſkal han Sæde faae?
Meget haſter han,
Som ved Ilden vil
Atter vederqvæges.

Ild

Ild er behov
Ham som indkommer,
Og er paa Knæ hvalen;
Men Mad og Klæder
Er' den Mand behov,
Som over Field haver reist.

Vand er behov
Dem som gaae til Giest,
Høflighed og Varme.
For Velgierning
Skal man giengielde
Roes eller Vederlag.

Vid er behov
Dem, som langt omreise;
Frit er hiemme alt.
Til Vidunder bliver
Den som intet kan,
Om han hos Vise sidder.

Et tankefuldt Hierte
Bør ingen med Spotten drille.

Men heller den ædle
Tause Giest beundre,
Naar han kommer
Til nogens Huus.

Bange Giest,
Som til Maaltid kommer,
Med klog Taushed tier.
Med Øre han lyder,
Med Øie omskuer.
Da sees snart, hvo der er viis.

Salig, hvo
Selv sig skaffer
Lov eller Medynk.
Usikkert er alt det,
Som man eie kan
I andres Hierte.

Salig den,
Som selv har
Lov og Viid, mens han lever;
Thi ondt Raad

Har een tidt taget
Af en andens Bryst.

Vid er behov
Dem som langt omreise;
For Skade bli'r man sielden varet,
Har man ei en viis og omhyggelig Ven.
Thi en troere faaer ingen Mand,
Og saameget retviis.

Bedre Byrde
Bær' man ei til sit Hiem,
End ret megen Viisdom.
Intet bedre
Finder man i ubekiendt Stad.
Den er Værn for Skade.

Bedre Byrde
Bær' man ei til sit Hiem,
End megen Viisdom.
Men kommer det Værste,
Ligger man paa Veien,
Det er formeget Øl.

Ikke er saa got,
Som nogle sige,
Øl for Mennesker.
Jo meer' man drikker,
Jo mindre man veed
Sin Fornuft at bruge.

Forglemmelses Heire heder
Fugl over Drikket svævend',
Den stieler Folks Forstand.
Den Fugls Fiedre
Var jeg fanget i,
I Gunnladas Boelig.

Drukken jeg blev,
Og ret drukken,
Hos den vise Fiolvarin.
Ved Øl er det best
At siden bekommer
Hver sin Fornuft igien.

Taus og høimodig
Skal en Konges Søn
Og tapper være.

Gavmild og god
Skal ærekier Mand
Til sin Dod være.

Uviis Mand
Troer at leve evig,
Om han fra Krig sig holder.
Men Alderdom ham
Ei gier Fred,
Skiont Spyd ham sparer.

Taaben han gloer,
Naar til Giest han kommer,
Tier reent eller mumler.
Han svelger alt
Hvad ham synes.
Det forstaaer han allene.

Viis er kun den,
Som Veie kiender,
Og har reist om Lande,
Hvis Forstand udforsker
Hver en Mand.
Det er den Vises Vid!

Man holde vel Bæg'ret,
Drikke dog til Maade,
Tale vel eller tie!
Uhoflig kalder dig
Ingen Mand,
Skiønt du ganger tidlig at sove.

Graadig Mand,
Styrer han ei Lysten,
Æder sig Døden.
Latterlig,
Naar han hos Vise er,
Giør en graadig Maven.

Hiorder vide
Naar de skulle
Gange hiem af Marken,
Men uviis Mand
Veed aldrig Maal
Paa sin Mave.

Usel Mand
Og ondhiertet
Leer ad alle Ting.

Han sidst begriber,
Om man ham og spotter,
Naar han hos Kloge er.
Han ei begriber,
Hvad ham vigtigt var,
At han er ei selv uden Feil.

Uviis Mand
Vaager om alle Nætter
Og tænker paa alting.
Naar Morgenen
Kommer, er han træt,
Og dog saa viis, som han var.

Uviis Mand
Troer de medsmilend'
Alle sine Venner.
Han ei begriber,
At om ham der spottes,
Naar han hos Kloge er.

Uviis Mand
Troer alt at vide,
Naar han er paa fiendtlig' Steder;
Veed

Veed dog ei
Hvad han skal svare,
Om de vil ham prøve.

Flink troer den sig,
Som de flygtende forfølger.
En giør Nar af anden.
Dog veed ikke
Den som til Giest kommer,
Om han med Skiend'giest skiendes.

Nogle engang
Lode ret Venner;
Men i Prøven
Alle svigted'.
Ondskabsfuld
Snak bliver evig.
Fiendsk er Giest mod Giest.

Lange Afveie
Ere mig til onde Venner,
Skiønt de boe for mig lige over.
Men til gode Venner

Ere mig Gangveie alle,
Skiønt de boe fra mig langt borte.

Ikke længe
Skal Giest være
Paa eet og samme Sted;
Kier bliver kied,
Om længe han
Er i andens Huus.

Huus er bedre,
Hvor lidet end,
Frit er hiemme alt.
Hiertet maae bløde
Paa hvem som tigge skal
Sig Mad hvert et Maaltid.

Huus er bedre,
Hvor lidet end,
Frit er hiemme alt.
Om man tvende Geder
Eied' i flетted Hytte,
Det var bedre end Bøn.

Ei fandt jeg saa mild en Mand,
Eller en saa gavmild,
At reent omsonst han bortgav;
Eller en saa kied af Rigdom,
At Løn var ham leed for velgiort.

Rigdom sin,
Som man har,
Bør Mand sig ei at nægte.
Tit til ukiere spares,
Hvad kiere nægtes.
Meget gaaer værre end haabes.

Vaaben og Klæder
Skulle Venner elske,
Som de før baaret have;
Thi givende og giengieldende
Ere længst Tid Venner,
Og det lader at gaae vel.

Sine Venners
Ven skal man være,
Og deres Venners;
Men dog være Ven

Skal ingen
Af sin Uvens Venner.

Men har du faaet en Ven,
Som du elske kan,
Og vil du af hannem Got nyde,
Dit Sind skal du med hans blande,
Og Gaver stifte,
Og hannem besøge tit.

Men har du faaet en Ven,
Som du ilde troer,
Og vil du af hannem Got nyde;
Favrt skal du tale
Og Svig tænke,
Og Løgnen med Løgn betale.

Det er end om den,
Som du ilde troer,
Og mistænker hans Venskab.
Smile skal du mod ham,
Og mod dit Sind tale,
Lige for Lige betale.

Ung var jeg fordum
Og reiste eene,
Da blev jeg forvildet.
Riig jeg holdt mig,
Naar jeg en anden fandt.
Mand er Mands. Glæde.

Gavmild' og tappre,
De Mænd best leve,
Som passe hvad de have,
Men usnild Mand
Frygter allevegne,
Og sidder bange ved Gaver.

Mine Klæder
Jeg paa Marken gav
Til to Træmænd.
Kiemper tykk'des
De, da de dem deelt havde.
Stødt er nøgen Mand.

Det Træ forvisner,
Som ene staaer,

Det som ei beskiermes
Af Væg eller Planker.
Saa er den,
Som ingen sider,
Saalænge han skal leve.

Klarere end Ild
Brænder hos onde Venner
Fred i fem Nætter.
Dog slukkes
Naar den siette Nat kommer,
Og forgaaer Venskab alt.

Meget man
Skulde bortgive,
Tit kiøber man med lidet Priis.
For et halvt Brød
Og et halvt Bæger
Fik jeg mig kiøbt en Ven.

Sorger ei sove,
Snevre ere Folks Hierter.
Thi alle Mænd

Er' ei lige-kloge.
Halv hver Alder er.

Velsædet
Hver være skal,
Dog ei formeget,
De Mænd leve
Allerlyksaligst,
Som meget vide.

Velsædet
Hver være skal,
Dog ei formeget.
Thi viis Mands Hierte
Blir sielden glad,
Er han viis og dydig ret.

Velsædet
Hver være skal,
Dog ei formeget.
Skiebne at kiende
Ønske ingen forud;
Saa kan man sødeligst sove.

Brand af Brand optændes,
Til brandt den er;
Mand af Mand bliver
Ved Tale kyndig:
Af Stolthed den Stolte.

Aarle skal opstaae
Hvo som andens Fæe
Og Liv vil have:
Sielden liggende Ulv
Bytte faaer,
Eller sovende Mand Sejr.

Aarle skal opstaae
Hvo som Arbeider' har faa,
Og giennemskue sit Værk.
Meget forsømmer
Hvo om Morgenen sover:
Halvt har paapassen vundet.

Tørre Spaaner
Og Tagdækker-Næver,
Saadant Træ skal man
Til Ild vælge,

Som nok kan være
Aaret heelt igiennem.

Toet og kiemt
Rid du dig til Ting,
Og æret, som meest.
For Skoe og Beenklæder
Skammes ingen Mand,
Eller skiønt han ei har ret god Hest.

Spørge og forske
Alle Folk skal
Den som klog vil hede.
Een maae vide
Hemmeligt; ei to.
Folk veed hvad tre vide.

Naar Ørnen kommer
Til det gamle Hav,
Snapper han og gaber,
Saa er Mand,
Som blant mange kommer
Og faa Forsvarere har.

Her og der
Var jeg vel giestbuden,
Om jeg behøved' et Maaltid Mad,
Eller to Laar hængde
Hos min trygge Ven,
Skiønt jeg der havde et før spiset.

Ild er best
For Menneskene
Og Solens Skin.
Sundheden dog
Er en Mand verre at have,
End ondt Liv at leve.

Ei er Mand reent usel,
Skiønt han slet Helsen har;
Somme ved Venner,
Somme ved Frender,
Somme ved stor Rigdom,
Somme ved god Gierning.

Best er at leve,
Og vel leve.
Altid avler levende ligt.

Ild saae jeg brænde
For den rige Mand.
Ude stod Død for Døren.

Lyst er at leve
Og vel leve.
Den Halte kan ride;
Hund driver Hiorden,
Halt strider,
Døv ogsaa.
Blind er bedre end brændt,
Liig nytter ingen.

Søn er bedre,
Skiønt han sildig fødes,
Efter Faders Afgang.
Sielden Bautasteene,
Staae ved Veien tæt,
Reiser dem ei Søn efter Søn.

To ere Tvekamp're,
Tungens er Hovedets,
Bane er dem i Nærh
Som Hænder ei have.

Ustadig er Høst-Skyggen,
Veiret skiftes tit i fem Dage,
Tiere i en Maaned.

Døer Fæe,
Døe Frænder,
Selv hver paa det sidste.
Men eet veed jeg,
Som ret aldrig døer;
Dom om hver en Død.

Fulde Kamre
Saae jeg hos den Riges Sønner,
Nu gange de Tigger-Gang.
Rigdom er som Dieblik,
Den er af Venner ustadigst.

Sin Vælde skal
Hver klog Mand
Med Maade bruge.
For den Tale,
Men til anden siger
Ofte maae betales.

Sin Vælde skal
Hver klog Mand
Med Maade bruge.
Det seer man naar
Man hos Kloge er,
At ingen er eene visest.

Meget fortidlig
Kom jeg til mange Stæder,
Forsildig til nogle.
Øllet var uddrukket,
Somt ubrygget,
Sielden kommer leed tilpas.

Uviis Mand,
Naar han kan faae
Rigdom og smuk Brud,
I Stolthed tiltager,
Men ei i Viisdom,
Alt voxer hans stolte Mod.

Det forsøges
Naar han spørges om.
De Gud-kiendte Runer,

Som hellig' Guder giorde,
Og Fimbulthulr skrev.
Da har han best naar han tier.

Om Aftenen skal man Dag prise,
Kone, som kiendt er,
Sværd, som forsøgt er,
Møe, som giftet er,
Iis, som er overgaaet,
Øl, som drukket er.

I Blæst skal man Træ fælde,
Og i Havblik roe paa Havet;
I Mørke med Møe tale,
Mange ere Dagens Øine.

Med Skibe skal Fiske fanges,
Skiold er til Forsvar,
Sværdet til Hug,
Møe til at kysse.

Ved Ild skal Øl drikkes,
Paa Iis skal man glide,
Mavr skal man Hest kiøbe,

Og Sværde rusted',
Hiemme skal Heste feedes
Og Hund i Byen.

Møers Tale
Skal ingen troe paa.
Thi siges at fordum
Paa omveltend' Hiul
Blev Qvinders Hierte dannet,
Og Svig dem lagt i Brystet.

Lydende Bue,
Brændende Lue,
Gabende Ulve,
Galende Krage,
Gryntende Orne,
Rodløse Træer,
Voxende Strandbred,
Kogende Kiedel,
Flyvende Pile,
Faldende Bølge,
Iis kun natgammel,
Ringbøiet Slange,
Reen og klar Himmel

Og leende Herre,
Qvinders Seng-Taler
Og brudne Sverde,
Biørnen som leger,
Barn som er Høvding,
Syge Kalve
Og selvraadig' Trælle,
Høflig Spaaqvinde,
Val nyfældet,
Nyesaaede Agre,
Troe ingen Mand,
Ei snartmodne Sønner:
Veir styrer Agren
Og Vid Sønnen.
Uvist er det alt.

Sin Brøders Drabsmand,
Møder han een paa Veien;
Et Huus halv opbrændt,
En Hest raskfoded:
Da er Hest unyttig,
Naar en Fod brydes;
Uvist er det alt.

Saa

Saa er Fred af Qvinder,
Som Svig tænke,
Som reed man Heſt ubraaddet,
Paa Iſens Glathed:
Føl to Aar gammelt,
Som er ilde tæmmet,
Eller ſtærkt for Vinden
Om gik roerløs Snekke,
Eller Halt ſkulde hente
Rensdyr paa Fieldet.

Smukt ſkal den tale,
Og ſmukt give,
Som Møes Elſkov vil faae;
Roſe ſmukke
Piges hvide Krop.
Ordrig er den ſom frier.

Elſkov unde
Skal ingen Mand
Anden for Skiønhed eene.
Tit paa Taaber ſees,
Som de Viſe fattes,
Lyſtfavre Farver.

Ei forlade
Mand den anden skal
For hvad mange kan have.
Af Vise skaber
Folk reent om til Taaber
Hint det mægtig' Guld.

Ingen Soet er værre
For den vise Mand,
End et uroeligt Hierte.
Det har jeg prøvet,
Da jeg paa Roret sad,
Og vented' paa Venner.

Sindet ene veed,
Hvad der gaaer Hiertet nær,
Som det nærmest omsvæver.
I Sind og i Tanke,
Var mig den skiønne Møe,
Som jeg dog ei fik til Kone.

Skiere Møe jeg fandt
Paa sin Seng
Soelklar at sove.

Og bedre intet
Syntes mig da at være,
End hos slig Krop at leve.

Tidlig om Aftenen
Skal du indkomme,
Om du vil tale med Møe.
Ond er Ulykke,
Om fleer' end to vide
Hvad I have sammen.

Jeg gik bort
Og troede at have
Hendes Samtykke alt.
Jeg da vist tænkte,
At jeg ganske eied'
Al hendes Gunst og Yndest.

Jeg kom igien,
Men strax blev' alle
Krigbeqvemme vaagne;
Med lysende Fakler
Og brændende Lygter,
Den vilde Stie var mig beskikket.

Og om Morg'nen,
Da jeg der indkom,
Da laae alle Folk at sove.
Hund jeg der fandt
For smukke Møe
I Sengen bundet.

Faa er' saa gode,
At ei kan forvandles
Deres Hue og Sind.
Det har jeg prøvet,
Da jeg forførde dydig
Qvinde til Ondt.

Med al Spot mig bespottede
Hun den ædle Møe,
Dog fik jeg ei hende til Viv.

Hiemme glad
Skal hver en være,
Og mod Giester mild:
Vaersom og
Vel ihukommend'
Snaksom om han klog vil være,
Tit skal han om Got tale.

Simbulfambi heder
Den, som lidt kan tale,
Det er Uvises Mærke.

Den gamle Jette
Jeg besøgte,
Og er nu atter hiemkommet,
Lidt talte jeg tiende der.
Med lang Tale·
Priste jeg der min Høihed
For den alvise Jette.

Gunnlød mig gav
Paa den gyldne Stoel,
Drik af hin kostbar' Miød.
Ond Betaling
Lod jeg hende give
For sit tro Hierte
Og nagend' Sorger.

Mit Boer jeg greb da til
Og lod den tæt
I Klippen knage.
Over og under

Vare

Vare Jette-Veie,
Saa holdt jeg Hovedet til.

Letkiøbt Vædske
Vel har jeg nydet,
Lidet mangler Viis.
Thi let er udlært
Nu Digtekunsten
Af hver en Jordbeboer.

Tvivlsomt det mig er,
Om jeg nu var kommet.
Jetters Gaarde fra;
Havde ei Gunnlød hiulpet,
Den hiertegode Kone,
Som jeg lagde Arm over.

Anden Dag
Ginge Frost-Kiemper
Høie Raad at holde.
Om Baulværk de da spurgde,
Hvorhen han var med Guder kommen,
Og om Suptungr havde ham slagt.

Ring-Eed Odin
Troer jeg giort at have.
Hvem kan nu troe hans Tale?
Suptung sviget
Lod han Drikken miste,
Og Gunnlød han krænked'.

Tid er at tale
Af Talestolen,
Over Urda's Brønd.
Jeg saae og tænkde.
Jeg saae og tied'.

Jeg lyded' paa Raad
Og Tale-Runer,
Da jeg hørde Domme
Og Love oplæses;
I den høie Sal,
Ved den høie Sal,
Med disse Ord:

Jeg raader dig Lod.-Fafnir!
Ret dig derefter!
Nyde skal du om du lærer.

Om Rat ei ude vær,
Om du ei Vagt skal staae,
Eller Udsted dig opsøger.

Med troldomkyndig Kone
Vogt du dig for alt Samqvem,
At hun dit Legem ei omfavner.
Det hun virker,
At du ei gaaer til
Ting, skiønt af Folket bedet.
Du glemmer alting,
Endog Glæden,
Og gaaer altid sorgfuld at sove.

Andens Kone
Til mange Samtaler
Aldrig du forfør!

Paa Fielde eller Fiorde
Om dig møde Folk,
Saa bevært du dem vel,
Glad ligger hos dig om Natten,
Hvo Posen troer.
Korte ere Skibs Raaer.

En

En ond Mand
Lad du aldrig
Dine Feiltrin vide.
Thi af en Ildesindet
Skal du aldrig nyde
Løn for dit gode Hierte.

Net farligen saae jeg
En at bides
Af ond Kones Ord.
Snedig Tunge
Ham Døden foraarsaged',
Dog det af Sandhed kom.

Jeg raader dig Lodfafnir,
Ret dig derefter,
Dersom du elskelig
Ven selv haver,
Saa besøg du ham tit;
Med Riis bevoxes
Og med høit Græs
Vei, som ingen gaaer paa.

En god Mand faae du dig
At samtale med,
Og lær Lægedom, mens du lever.

Jeg raader dig, Lodfafnir,
Ret dig derefter,
Venskabs Baand skal du aldrig
Med en Ven først bryde.

Sorg æder dens Hierte,
Som fortælle skal
En Mand al sin Hue;
Thi den gior Slægtskab,
Som sige skal
En Mand al sin Hue.

Alt er bedre
End sig utro at være;
Den Ven er trofast,
Som kun godt raader.

Tre Ord, ei længer',
Skal du med den Fiendes,

Som

Som ringer' er end du.
Ofte den bedre viger,
Naar hin den værre strider.

Vel er sandt,
Tier du for ham,
Da blir du skyldt for Vanghed,
Eller med Ret omtalt.
Anden Dag lad du
Hans Ord forsvinde,
Og giendriv saa Folkes Løgne.

Skomager ei vær,
Ei Skaftemager,
Uden det er for dig selv.
Dersom Skoen er ilde skabt,
Eller Skaftet skievt giort,
Kun Ont de dig ønske.

Hvor der er Ont,
Vend det til din Brug,
Og giv dine Fiender Fred.
Glæd dig aldrig

 Over

Over Ulykke,
Men stræb at faae et got Rygte.

Vil du dig en god Kone vælge
For at tale med
Og faae Glæde af;
Smukt skal du da love,
Og det ærlig holde,
Mange blive tamme af Gaver.

Vaersom maae du vel være,
Men ei for vaersom,
Vær du ved Øllet vaersomst,
Og ved andens Kone.
For det tredie,
At dig ei Tyve svige.

Ord skal du aldrig skifte
Med en ukyndig Abe,
Troskab af Onde
Naaer du vist aldrig
For dit gode Hierte.

Men god Mand vil dig giøre
Priset og roesværdig.

For Nar eller Latter
Hold du aldrig
Giest og Fremmede.
Tit vide ikke
De som indenfor sidde,
Hvem den er, som kommer til Huus.

Faa er saa god',
At de Last ei have,
Eller saa ond'
At de intet due.

Graahærdet Mand
Udlee du aldrig,
Eller forstandløs Stakkel.
(Tidt er godt
Hvad gamle sige)
Tit af rynket Bælg
Kloge Ord komme,
Skiønt han hænger med Hovedet,

Gaaer paa Krykker,
Banker med de ængsted'.

Giest gior ei Nar af,
Spyt ei paa Dorren,
Gior den Fattige got.
Stærkt er det Træ,
Som dreies maae
Af alle, som oplukke.

Ring bortgiv,
Og det skal skaffe dig
Priis hos hver det hører.

Hvor du Øl drikker,
Vælg du dig Jordens Kraft,
Thi Jord tager mod Fuldskab,
Ild mod Syger,
Eeg mod Forstoppelse,
Ax mod Fortryllelse.
Hel mod Baalrøgen,
(Had skal man Maanen klage)
Lyng mod Bid-syger,

Runer imod Troldom.
Jord skal mod Vædske tage.

Rune-Capitlet.

Jeg veed at jeg hang
Paa et stormfuldt Træ
Nætter ni igiennem,
Med Spyd saaret,
Og ofret Odin,
Selv til mig selv,
Paa Træet nemlig,
Som ingen veed,
Af hvad Rod det voxet er.

Ved Brød de mig stilled
Og ved Horndrikke,
Ned jeg stræbde,
Op tog jeg Runer,
Raabende lærde jeg dem,
Og gik saa derfra.

Ni ret stærke Sange
Lærde jeg af den fattige Søn,

Bølthorn, Beſtla's Fader;
Og en Drik jeg fik
Af Miød den dyre,
Øſt i Odreirer.

Da blev ſeg frugtbar,
Viis tillige,
Voxde og vel triv'des,
Et Ord af andet
Ord avlede,
Et Verk af andet,
Verk avlede.

Runer mon du finde
Og løſte Stave,
Net ſtore Stave,
Net ſtive Stave;
Dem danned' Fimbulthulr,
Dem giorde hellig' Guder,
Dem ſkar Guders Formand.

Odin blant Aſer,
Og blant Alfer Dualin,
Dainn blant Dvergene,

Afvidr blant Jetterne,
Selv ſkar jeg nogle.

Veed du hvor ſkieres ſkal?
Veed du hvor raades ſkal?
Veed du hvor faaes ſkal?
Veed du hvor prøves ſkal?
Veed du hvor bedes ſkal?
Veed du hvor ofres ſkal?
Veed du hvor ſendes ſkal?
Veed du hvor ſpredes ſkal?

Bedre er ubedet,
End formeget ofret,
Til Værd ſvarer altid Gaven.
Bedre er formeget faaet,
End formeget adſpredt,
Saa Thundr ſelv ſkar
Førend Folkes Rat,
Da han gik derhen,
Hvor han før kom fra.

Den Sang jeg kan,
Som ei kan Kongens Kone,

Ei een Mands Søn.
Hielp heder det,
Og det dig hielpe kan
Mod Sot og mod Sygdom,
Og hver en Bekymring.

Det kan jeg dernæst,
Som Folks Børn behøve,
Om de ville Læger leve.

Det kan jeg for det Tredie,
Om det stærkt behøves,
Imod mine Fiender,
Eggen jeg døver,
For min Modstander,
Dem hielper ei Vaaben, ei Krigslist.

Det kan jeg for det Fierde,
Om mig Folk belegge
Med Baand mine Lemmer;
Saa synger jeg,
At jeg bortgaae kan,
Af Foden springer mig Fiedre,
Og af Haanden Baand.

Det

Det kan jeg for det Femte,
Om jeg seer med Fare udskudt
Spyd i Folkes Mængde;
Ei flyver det saa snart,
At jeg jo standser det
Om jeg kan Syn paa det faae.

Det kan jeg for det Siette
Om mig saarer Mand
Med voxend' Træes Rødder,
Ham vist skal,
Som mig tryller Had,
Ondt heller fortære, end mig.

Det kan jeg for det Syvende,
Om jeg seer høien Lue
Om Sal, hvor Folk sidde;
Ei brænder den saa bredt,
At jeg den jo styrer,
Den Troldsang kan jeg synge.

Det kan jeg for det Ottende,
Som alle er
Nytteligt at lære,

Hvor Had groer
Blant Krigsmænds Sønner,
Det kan jeg bedre snart.

Det kan jeg for det Niende,
Om mig Farer omringe,
At bierge mine Skibe paa Havet.
Vind jeg vender
Paa oprørt Hav,
Og stiller hver en Bølge.

Det kan jeg for det Tiende,
Om jeg seer Troldrid're
Leege høit i Luft,
Vinker jeg saa
At de vilde fare,
Fuld' af Hiemlængsel;
I Sind og Legem'.

Det kan jeg for det Ellevte,
Om jeg til Krig skal fore
Mine Livs-Venner;
Under Skiolde synger jeg,
Men de med Helsen fare

Friske Krigen til,
Friske Krigen fra,
Friske de komme derfra.

Det kan jeg for det Tolvte,
Om jeg seer paa Træes Grene
Svæve ophængt Liig;
Saa jeg skier
Og med Runer griber,
At den Mand fremgaaer,
Og taler med mig.

Det kan jeg for det Trettende,
Om jeg skal ungt Dreng'barn,
Besprænge med Vand:
Ei skal han falde,
Skiønt i Strid han kommer,
Ei falder den Karl for Sværde.

Det kan jeg for det Fiortende,
Skal jeg for Folk opregne
Guders Kraft og Væsen,
Aser og Alser,

Jeg dem, alle veed,
Ei kan Uviis det.

Det kan jeg for det Femtende,
Som Dverg Thiodreirir sang
Ud for Dellings Dørre,
Styrke for Aser,
Og Alfer Fremvext,
Viisdom Hroptatyr.

Det kan jeg for det Sextende,
Om jeg vil en deilig Møes
Hierte ene besidde,
Sind jeg forvandler
Hos hvidarmed' Pige
Og vender alle hendes Tanker.

Det kan jeg for det Syttende,
Seent skal ved mig kiedes
Den unge Møe.
Disse Viser er du,
Lodfafnir! vel vant til.
Gode ere de, om du lærer dem,

Nyt-

Nyttig' om du veed dem,
Nødvendig' om du faaer dem.

Det kan jeg for det Attende,
Som jeg aldrig lærer
Møe, ei Mands Kone;
(Alt er bedre hvad een kun kan,
Det være Sangens Slutning.)
Uden hende eene,
Som i Arm mig har,
Var det min Søster end.

Nu er da Høisangen sjunget
I den høie Sal,
Ved den høie Sal,
Nyttig Folkes Sønner,
Unyttig Jetters Sønner.
Vel ham, som sang!
Vel ham, som kan!
Han nyde, som lærdte!
Vel dem, som hørde!

V.

Vafthrudnismal.

Odin.

Raad du mig nu, Frigg!
Lyst har jeg at reise
At besøge Vafthrudner;
Ret megen Længsel
Har jeg at prøve gammel Lærdom
Med hin den alviise Jette.

Frigg.

Hiemme at blive
Raader jeg Hærfader
I Guders Gaarde.
Fordi ingen Jette
Saa stærk som Vafthrudner
Troer jeg til at være.

Odin.

Langt jeg foer,
Meget jeg fristede,
Mange Guder jeg prøved'.
Det vil jeg vide,

Hvor-

Hvordan Vafthrudners
Boeliger see ud.

Frigg.

Hæld paa Reisen!
Hæld paa Hiemreisen!
Hæld dig imidlertid!
Fornuft din due,
Naar du skal, o Tidens Fader!
Skifte Ord med Jetten.

Da foer Odin
At prøve Ordviisdom
Med den alvise Jette.
Til Salen han kom,
Som Ims Fader eied',
Ind gik Yggr der strax.

Odin.

Hæld dig nu, Vafthrudner!
Nu er jeg i Sal kommet,
For dig selv at see.
Det vil jeg først vide,
Om du kyndig er
Eller alvidend' Jette.

Vafthrudner.
Hvilket Menneske
Taler i min Sal
Mig saaledes til?
Ud du ei kommer
Udaf vore Sale,
Uden du des visere er.
Odin.
Gagnradr jeg heder,
Jeg nu af Reisen kommer,
Torstig til din Boelig,
Til Herberg' trængend'
(Lang haver Reisen været)
Og til din Giestfrihed, Jette!
Vafthrudner.
Hvi staaer du, Gagnradr?
Paa Gulvet og taler?
Gaae til Sæde i Salen!
Da skal prøves
Hvem meest er kyndig
Giesten eller den gamle Taler.
Gagnradr.
En fattig Mand,
Naar han til riig Mand kommer,

Tale vel eller tie.
Alt for lang Tale,
Troer jeg, ilde bekommer
Den, som med Snedige omgaaes.

Vafthrudnir.

Siig du mig, Gagnradr!
Nu du paa Gulvet vil
Mig dit Vid bevise:
Hvad den Hest heder,
Som hver en Dag
Over Folk drager?

Gagnradr.

Skinfaxi heder
Den, som skieren Dag
Over Folk drager.
Den Hest synes
Best iblant Heste.
Evig lyser dens Manke.

Vafthrudnir.

Siig du det Gagnradr,
Hvad den Hest heder,
Som østfra bær
Nat over gode Guder?

Gagnradr.

Hrimfaxi heder
Den Hest, som bær
Nat over gode Guder.
Af Bidslet drypper han
Morgen hver,
Deraf kommer Dug i Dale.

Vafthrudnir.

Siig du det, Gagnradr!
Hvad den Flod heder,
Som deler blant Jettesønner
Og Guder Jorden?

Gagnradr.

Ifing heder Flod,
Som deeler blant Jettesønner
Og Guder Jorden.
Aaben flyde den skal
Alle Tider,
Aldrig bliver Iis paa Aaen.

Vafthrudnir.

Siig du det, Gagnradr!
Hvad den Mark heder,
Hvor til Striden mødes
Surtr og de milde Guder?

Gagnradr.
Vigridr heder Mark,
Hvor til Striden mødes,
Surtr og de milde Guder.
Hundred' Mile
Er den paa hver en Kant,
Den Mark er dem givet.

Vafthrudnir.
Viis er du nu, Giest!
Sid paa Jettens Bænke,
Siddende vi tale sammen.
Om Liv vædde
Ville vi i min Sal,
Giest! om Gudviisdom.

Gagnradr.
Siig' mig for det første,
Om din Viisdom duer,
Og du, Vafthrudnir! veed det,
Hvorfra Jorden kom
Og høi Himmel,
Først, du vise Jette!

Vafthrudnir.
Af Kiød af Ymer,
Blev Jorden dannet,

Bierg'ne af hans Been,
Himlen af kolde
Frostkiempes Hoved,
Havet af hans Blod.

Gagnradr.

Siig for det andet
Om din Viisdom duer,
Og du, Vafthrudnir! veed det,
Hvorfra Maanen kom,
Som over os vandrer
Og Solen deslige?

Vafthrudnir.

Mundilføri kaldes
Mand, som er Maanens Fader,
Og Solens deslige.
Om Himlen vandre
De skulle hver en Dag,
Folk til Aarets Regning.

Gagnradr,

Siig du for det Tredie,
Da Folk viis dig kalde,
Om du, Vafthrudnir! veed det,
Hvorfra Dagen kom,
Som over Folk vandrer,
Og Natten med Mørke?

Vafthrudnir.
Dellingr heder
Mand, som er Dags Fader,
Nat er af Naurve avlet.
Nye og Næ
Skabde gode Guder
Folk til Aarets Regning.

Gagnradr.
Siig du for det Fierde,
Da Fólk viis dig kalde,
Om du, Vafthrudnir! veed det:
Hvorfra Vint'ren kom
Eller varme Sommer
Først blant viise Guder?

Vafthrudnir.
Vindsvalr heder
Mand, som er Vint'rens Fader,
Men Svasudr Somm'rens.
Evig begge to
Skulle vandre
Til Guder falde.

Gagnradr.
Siig du for det Femte,
Da Folk viis dig kalde,

Hvem af Aser ældst
Eller af Ymers Sønner
Blev til i Tids-Fødsel?

Vafthrudnir.

Utallig' Vintre,
Længe før Jorden skabdes,
Da blev Bergelmer frembragt.
Thrudgelmer var hans Fader,
Aurgelmer hans Farfader.

Gagnradr.

Siig du for det Siette,
Da Folk viis dig kalde,
Hvorfra Aurgelmer kom
Blant Jetters Sønner
Først, du viise Jette?

Vafthrudnir.

Af Elivaga
Sprutted Edder-Draaber,
De voxed' og blev en Jette.
Varme af Gnister
Fra Sydverden
Gav Riimfrosten Liv.

Gagnradr.
Siig du for det Syvende,
Da Folk viis dig kalde,
Hvordan avled Børn
Den gamle Jette,
Som ei havde Gygie-Qvinde?
Vafthrudnir.
Under Kiempens Arme
Siges at være
Møe og Dreng voxed.
Den viise Jettes
Fod avled med Fod
Sig lignende Søn.
Gagnradr.
Siig du for det Ottende,
Da Folk viis dig kalde.
Hvad du mindes først,
Hvad du først veed?
Du er alvidend', Jette!
Vafthrudnir.
Utallig' Vintre
Længe for Jorden skabdes,
Da blev Bergelmer frembragt.
Det jeg først mindes,

Da den vise Jette
Blev paa Skibet nedlagt.

Gagnradr.

Siig du for det Niende,
Da Folk viis dig kalde.
Hvorfra Vinden er,
Som blæser over Havet,
Skiønt den blir seet af ingen?

Vafthrudnir.

Hræsvælgr heder
Jette ved Jordens Ende
Siddend' i Ørneham.
Af hans Vinger
Hver en Vind kommer
Over alle Mænd.

Gagnradr.

Siig du for det Tiende,
Da du Guders Fødsel
Saa vel veed, Vafthrudnir!
Hvorfra Niørdr kom
Blant Asers Sønner?
Kirker og Støtter
Han styrer hver Morgen,
Og er dog ey født af Aser.

Vafthrudnir.

I Vaners Verden
Skabde ham viise Guder,
Og sendte ham Gissel til Guder.
I sidste Tid
Han atter kommer
Hiem til viise Vaner.

Gagnradr.

Siig du for det Ellevte,
Da du Guders Fødsel
Saa vel veed, Vafthrudnir!
Hvad Einheriar giøre
I Hærfaders Huus
Til Guder falde?

Vafthrudnir.

Alle Einheriar
Udi Odins Gaard
Hugges hver en Dag.
Val de vælge,
Fra Krig ride hiem,
Øl med Aser drikke,
Mættes af Sæhrimnir,
Og sidde fredelig sammen.

Gagnradr.
Siig du for det Tolvte,
Da du Guders Fødsel
Saa vel veed, Vafthrudnir!
Om Jetters Runer
Og alle Guders,
Siig du det sandeste,
Du alvise Jette!

Vafthrudnir.
Om Jetters Runer og alle Guders
Kan jeg sige sandt.
Thi hver Verden jeg
Omreist haver.
Ni Verd'ner jeg kiender
Neden for Niflheim,
Derhen døe Mænd af Hela's Sygdom.

Gagnradr.
Langt jeg foer,
Meget jeg fristede,
Mange Guder jeg prøved'.
Hvilke Folk leve,
Naar hengaaet er den store
Vinter iblant Mennesker?

Vafthrudnir.
Lif og Lifthrasir,
De sig skiule skulle
I Hoddmimers Høie,
Morgenduggen
De til Mad sig have,
Af dem skulle Folk avles.

Gagnradr.
Langt jeg foer,
Meget jeg fristede.
Hvoraf kommer Soel
Paa den glatte Himmel,
Naar denne er opsluget af Fenrir?

Vafthrudnir.
Datter een
Føder Gudglands,
For Fenrir hende sluger.
Hun skal ride
Naar Guderne er' døde
Paa sin Moders Vei.

Gagnradr.
Langt jeg foer.
Hvilke ere de Moer,

Som svæve over Havet,
Farende med Glæde?

Vafthrudnir.

Tre store Floder falde
Oven Byen,
Maugthrasirs Døttre.
Skytsaander eene
De udi Verden ere,
Skiønt de hos Jetter fødes.

Gagnradr.

Langt jeg foer.
Hvilke Aser styre
Guders Rigdom,
Naar udslukt er Surturs Lue?

Vafthrudnir.

Vidar og Vali
Guders Huus beboe,
Naar udslukt er Surturs Lue.
Modi og Magni
Skulle Miølner eie,
Naar Vingner er mordtræt.

Gagnradr.

Langt jeg foer.
Hvad bliver Odin
Til Livs Ende,
Naar Guder falde?

Vafthrudnir.

Ulv sluge skal
Tidens Fader,
Det skal Vidar hævne.
Svælg det kolde
Han kløve skal
Efter Vingners Død,

Odin.

Langt jeg foer.
Hvad sagde Odin
Selv sin Søn i Øret
Før paa Baal han lagdes?

Vafthrudnir.

Ei nogen det veed
Hvad du i Tids Fødsel
Sagde din Søn i Øret.
Med feig Tunge
Talte jeg mine gamle Sagne

Og om Gudemork.
Nu jeg med Odin prøved'
Al min Ordviisdom.
Du er viisest af alle!

VI.

Grimnismal.

Kong Hraudungr havde to Sønner, den eene heed Agnar, den anden Geirraudr. Agnar var ti Vintre gammel, men Geirraudr otte. De roede begge i en Baad med Kroge og Liner, for at fange Smaafiske, men Vinden drev dem ud i Havet i den morke Nat. De lede Skibbrud ved Strandbredden og gik i Land, hvor de fandt en Bonde, hos hvilken de vare om Vinteren. Kierlingen opfødde Agnar, men Manden selv Geirraudr.

Om Foraaret gav Bonden dem Skib, og da han og Kierlingen fulgde dem ombord, da talte hun engang i Eenrum med Geirraudr. De finge god Vind og komme til deres Faders Boepæl. Geirraudr var forrest i Skibet; han sprang i Land, stødte til Skibet og sagde: Far du, til smaa Fiske æde dig. Skibet

foer

foer bort og Geirraudr gik op til Byen, hvor man tog vel imod ham. Da var hans Fader død, thi blev Geirraudr taget til Konge, og blev en berømmelig Mand.

Odin og Frigg sadde i Hlidskialf og saae over hele Verden. Da sagde Odin: Seer du Agnar, din Fosterson, hvorledes han avler Barn med en Gygie i en Hule, men min Fosterson Geirraudr er Konge, og raader nu over Landet. Frigg svarede: han er saa stor en Madniding, at han qvæler sine Giester, naar han synes at der komme formange. Odin sagde, at det var den største Usandhed, og derom væddede de.

Frigg sendte sin Ønskemøe Fulla til Geirraudr, og bad Kongen at tage sig i Agt for den mangvidende Mand, som var kommet i hans Rige, at han ikke skulde forgiøre ham, og sagde ham til Kiendetegn at ingen Hund, hvor rasende den end var, vilde anfalde ham. Det var den største Usandhed at Geirraudr ei var

giest-

giestfri, dog lod han den Mand gribe, som Hundene ei ville gaae løs paa. Han var i en blaa Pels og kaldte sig Grimnir, men gav ikke mere Efterretning om sig, endskiønt han blev adspurgt. Kongen lod ham pine for at faae ham til at bekiende, og lod ham sette imellem to Ilde, hvor han var i otte Nætter.

Kong Geirraudr havde en Søn, ti Vintre gammel, som heed Agnar, efter sin Farbroder. Han gik til Grimnir, gav ham et Horn fuldt at drikke, og sagde at Kongen giorde ilde i at lade ham pines uskyldig. Grimnir drak ud, da var Ilden kommet saa nær, at Pelsen blev svedet. Da sang Grimnir:

Heed er du og gribende,
Og alt for stor at see til!
Lad os gaae fra Ilden.
Skindet svies,
Skiønt det er opløftet,
Foran brænder Pelsen.

 Otte

Otte Nætter sad jeg
Mellem Ilde her,
Saa at mig ingen
Spise bød.
Uden eene Agnar,
Som snart skal styre
Geirraudrs Arving
Gotnalandet.

Hæld med dig, Agnar!
Thi Hæld dig nu ønsker
Heltes Behersker.
For en Drik
Skal du aldrig
Bedre Løn nyde.

Land er helligt,
Som jeg ligge seer
Aser og Alfer nær.
Men udi Thrudheim
Skal Thor være,
Indtil Guder falde.

Ydalir heder
Der hvor Ullur haver
Sig opbygget Sale.
Alfheim Freyr gave
I Tids Fødsel
Guder til Tandfæ.

Boligen den tredie
Hvor blide Guder
Med Sølv tækked' Salen,
Valaskialf heder;
Den valgte sig
As i Tids Fødsel.

Saukuabekur heder den fierde,
Men der kolde Floder
Lyde oven over.
Og der Odin og Saga
Drikke alle Dage
Glad' af gyldne Bæggre.

Gladsheimr heder den femte,
Hvor det guldpryded'
Valhall hoit opreises.

Men der Hroptur
Vælger hver Dag
Sværd-dræbte Helte.

Meget let er
Dem som til Odin komme,
Salens Skik at see.
Tømmeret er Spyd,
Salen er takt med Skiolde,
Bænk'ne med Brynier bredte.

Meget let er
Dem, som til Odin komme
Salens Skik at see.
En Ulv hænger
Vest for Deren,
Ørn drypper ovenfra.

Thrymheimur heder den siette,
Hvor Thiasse boede,
Hin den ret stærke Jette,
Nu beboer Skade
Guders reene Brud,
Sin Faders gamle Tofter.

Breidablik heder den Syvende,
Og der Balder haver
Sig opbygget Sale.
I det Landskab,
Hvor jeg ligge veed
Færste Troldstave.

Himinbiorg er den ottende,
Hvor man siger Heimdall
Freden styre.
Der drikke Guders Vægt're
I roelig Boepæl
Glade kostbar Miød.

Folkvangur er den niende,
Men der Freya setter
Bænke i sin Sal.
Valen halv
Vælger hun hver Dag,
Den halve Odin har.

Glitnir er den tiende
Den af Guld er opbygt,
Og med Sølv tækket deslige.

Men der Forseti
Bygger meste Tid.
Og dysser alle Trætter.

Noatun heder den ellevte,
Men der Niordur haver
Sig opbygget Sale,
Heltes Herster
Ganske meenløs
Et høitomret Billed'.

Riis der blant høit Græs voxer
J skovfuldt Landskab.
Men der Sonnen stiger
Af Hesteryggen,
Rask at hævne Fader.

Andhrimnir
Lader i Eldhrimnir
Sæhrimnir
Koge, best af Flesk,
Men kun faa det vide,
Hvad Einheriar spise.

Gera og Freka
Mætter den krigvant'
Priselig' Kiempefader.
Men kun af Viin
Stridberømmelig
Odin evig lever.

Huginn og Muninn
Flyve hver en Dag
Ormegrund over.
Jeg spaaer om Huginn
At den igien ei kommer,
Dog frygter jeg meer for Muninn.

Spændt Bue lyder,
Slangeflok hviler
Og i Floden Fisk.
Aae strømmer
Meget strid
Val-larm at volde.

Valgrind heder
Dør, som paa Marken staaer,
Hellig for hellig' Dørre.

Gammel er den Dør,
Men kun faa det vide,
Hvordan den i Laas lukkes.

Fem hundred' Gulve
Og end fyrretyve
Troer jeg i Bilskirnir at være.
Blant de Huse,
Som jeg veed bygde,
Troer jeg min Søns det største.

Fem hundred' Dørre
Og end fyrretyve
Troer jeg i Valhalla at være.
Otte Hundred' Einheriar
Af hver kunne gaae jævnsides,
Naar de fare mod Ulven at stride.

Heidrun heder Geed,
Som staaer paa Kiempefaders Boelig,
Og bider af Lerads Blade.
Hank-Kar fylde den skal
Af den reene Miød.
Neppe den Saft fattes.

Den Hiort heder Eikthirnir,
Som staaer paa Kiempefaders Boelig'
Og bider af Lerads Blade.
Men af hans Vier
Drypper i Huergelmer,
Deraf flyde Vand allevegne.

Sid og Vid,
Sækinn og Eikinn,
Svøl og Gunnthro,
Fiorm og Fimbulthul,
Rin og Rennandi,
Gipul og Gaupul,
Gaumul og Geirvimul
Omflyde Guders Rigdom.

Thin og Vin,
Thaull og Haull,
Grad og Gunnthorin,
Vinaae den eene.
Den anden Vegsuinn,
Tredie Thiodmuna.

Nyt og Naut,
Naun og Hraun,
Slid og Hrid,
Sylgur og Ylgur,
Vid og Van,
Vaund og Straund,
Giaull og Leitur,
De flyde Menneſker nær,
De falde til Helved'.

Kaurmt og Aurmt,
Og Badſteder to,
Dem ſkal Thor vade
Hver en Dag,
Naar til Doms han gaaer
Ved Aſken Yggdraſil.
Thi heele As-bro
Staaer i Lue,
De hellige Vande er' lunkne.

Gladur og Gyllir,
Gler og Skeidbrimir,
Silfrintoptur og Sinir,

Gisl og Falhofnir
Gulltoppur og Lettfeti,
Dem ride Aser
Hver en Dag
Naar til Doms-de fare,
Ved Asken Yggdrasil.

Trende Rødder
Staae mod tre Hiørner
Under Asken Yggdrasil.
Hel boer under den eene
Den anden Frosikiemper,
Tredie Mennesker.

Ratatoskur
Heder Egernet,
Som løbe skal
Paa Asken Yggdrasil.
Ørnens Ord han skal ovenfra bære,
Og sige Nidhøggur forneden.

Hiorte ere og fire,
Som af Hæfingar-Aae
Paa Udklipper gnave.

Dainn og Dvalinn,
Duneyr og Durrathor.

Flere Slanger ligge
Under Asken Yggdrasil,
End nogen betænke kan
Uvittig Abe.

Goinn og Moinn,
De ere Grafvitnis Sønner,
Grabakur og Grafvolludur,
Ofnir og Suafnir,
Troer jeg, skulle evig
Qvistene gnave.

Asken Yggdrasil
Taaler Arbeide
Mere end Mænd vide.
Hiort foroven gnaver,
Det paa Siden raadner,
Nedentil Nidhøggur slider.

Hrist og Mist
Vil jeg mig skulle Horn bære,

Skeggiauld og Skaugul,
Hildi og Thrudi;
Hlaukk og Herflotur,
Gaull og Geirraudul,
Randgrid og Radgrid,
Reiginleif,
De skienke Einheriar Øl.

Arvakur og Alsuidur
De skulle herefter
Kolde Solen føre.
Og under deres Axle
Skiulte blide Guder,
Aser, Kul af Jern.

Svaul heder
Skinnende Skiold, som er
Sat for Solen af Guder.
Steen og Hav
Veed jeg at skulle brænde,
Om den falder derfra.

Skaull heder Ulven,
Som følger hin den glindsende Guddom
Til Vargers Skove.

En

En heder Hati,
Den er Søn af Hrodvitnir,
Og gaaer for Himlens klare Brud.

Af Ymers Legem
Blev Jorden dannet,
Havet af hans Sved,
Bierg af Beenen',
Af Haaret Træer,
Af Hovedet Himlen.

Af hans Øienbryn
Giorde blide Guder
Midgard for Folks Afkom.
Men af hans Hierne
Bleve de tykke Skyer
Alle skabte.

Ullurs Naade haver
Og alle Guders,
Den som rører først ved Ilden,
Thi da skulle Verdner
Aabnes for Asers Sønner
Naar de aabne kogende Kilder.

Ivalders Sønner
Ginge i Tids Fødsel
Skidbladner at skabe,
Best af Skibe.
Helliged' det til Freyr,
Niarders nyttig Søn.

Asken Yggdrasil,
Er blant Træer det beste,
Skidbladner blant Skibe,
Odin blant Aser,
Blant Heste Sleipnir,
Blant Broer Bifraust,
Blant Skalder Bragi,
Blant Høge Habrok,
Garmur blant Hunde.

Lette Ting har jeg nu talt
For Seirguders Sønner,
Derved skal Vibiorg vaagne.
Alle Aser
Det skal forkyndes
Paa Egirs Bænke,
I Egirs Giestebud.

Jeg heed Grimur,
Jeg heed Gangleri,
Herjan og Hialmberi,
Thekkur og Thridi,
Thundur og Udur,
Helblindi og Har.

Sadir og Suipall
Og Sanngetall.
Gerteitur og Hnikar,
Bileygur og Baleygur,
Bolverkur, Fiolner,
Grymir og Grininir,
Glausvidir og Fiolsvidur.

Sidhattur, Sidskeggur,
Sigfaudur, Hnikudúr,
Alfaudur, Valfaudir,
Atridúr og Farmatyr.
Med et Navn jeg nævndes aldrig,
Mens jeg blant Folk vandred'.

Grimnir jeg kaldtes
Hos Geirrauders.

Og

Og Jalk hos Osmundars,
Og da Kialar,
Da jeg Vognen drog,
Og Thror til Tings.

Oski og Omi,
Og Jafnhar og Biflindi,
Gaundlir og Hagbardur blant Guder.

Svidir og Svidrir,
Som jeg heed hos Saukmimers,
Da bedrog jeg ham den gamle Jette.
Da jeg Midvitnirs,
Den beromte Sons, blev
Eeneste Drabsmand.

Drukken er du, Geirraudr!
Formeget har du drukket,
Meget har du mistet,
Da du min Yndest tabte,
Alle Einheriars
Og Odins Yndest.

Meget jeg dig sagde,
Lidt husker du nu,
Og dig svige Venner.
Min Vens Sværd jeg nu seer
At ligge
Ganske med Blod rødfarvet.

Sværdmattet Val
Skal nu Yggur have.
Dit Liv veed jeg er levet.
Vaersomme er' Dyser,
Nu kan du Odin see,
Kom til mig nu, om nu magter!

Odin jeg nu heder,
Yggur jeg forhen heed,
Jeg heed Thundur for den Tid.
Vakur og Skilfingur,
Vafudir og Hroptatyr,
Gautur og Jalkur blant Guder.

Ofnir og Suofnir,
Som jeg troer at være skabt'
Alle af eene mig.

Kong Geirraudr sad og havde sit Sværd paa Knæet halv uddraget. Da han hørde at Odin var kommet der, stod han op og vilde tage ham fra Ilden. Men Sværdet slap af hans Haand, og faldt paa Jorden paa Grebet. Kongens Fod gled fra ham og han faldt fremad, saa at Sværdet stod igiennem ham, hvorved han fik sit Banesaar. Da forsvandt Odin, men Agnar var siden længe Konge der.

VII.

Alvismal.

Alvis.

Tid er Bænk'ne,
Nu at brede, Brud!
Eet Sind med mig bør du have.
For hastig Sønnèn
Mon alle synes,
Hiemme faaer han ei Hvile.

Vingthor.

Hvad Mand er du vel?
Hvi er du saa bleg omkring Næsen?
Var du i Nat hos Liig?
Kiempe-Ligning
Synes du mig at have,
Ei er du til Bryllup budet.

Alvis.

Alvis jeg heder,
Jeg boer under Jorden,
Under Steen jeg Boelig har.
Vognes Vei,

Jord-

Jordfladen, jeg kom paa.
Ingen bryde sine Løvter!

Vingthor.

Jeg dem bryder,
Thi jeg til Bruden har
Største Ret som Fader.
Ei var jeg hiemme,
Da hun dig loved blev;
Jeg er ene Trolover hos Guder.

Alvis.

Hvad Mand er det vel,
Som forhindre vil
Smuksøiet Piges Bryllup?
Mindre formaaer du!
Dig monne faa kun fiende.
Hvem har dig til Rigdom avlet?

Vingthor.

Vingthor jeg heder,
Jeg haver vidt omvandret,
Søn er jeg af Sidgrani.
Uden min Villie
Skal du aldrig faae den unge Pige,
Og det Bryllup nyde.

Alvis.

Dit Samtykke
Vil jeg paa Timen have,
Og det Bryllup nyde.
Have vil jeg
Heller end undvære
Denne meelhvide Møe.

Vingthor.

Møens Elskov
Skal dig ikke,
Vise Giest, blive nægtet,
Om af hver Verden du
Kan mig fortælle,
Alt det som jeg vil vide.

Alvis.

Prøve maae du, Vingthor!
Om du lysten er
Dvergens Vid at forsøge,
Alle de ni Verd'ner
Har jeg beskuet,
Og veed hvad der er i.

Vingthor.

Siig du mig da, Alvis!
(Alle Folks Udspring,

Ei er du Dverg, om du ei veed det)
Hvad den Jord heder,
Som ligger for Tidens Sønner,
Udi Verden hver?

Alvis.

Blant Folk Jord den heder,
Og blant Alfer Mark,
Og blant Vaner Veie,
Jetter grønlig,
Dverge groende,
Leer den kalde Gother.

Vingthor.

Siig du mig da, Alvis!
Hvad den Himmel heder,
Som findes i hver en Verden.

Alvis.

Blant Folk heder den Himmel;
Og blid Luft blant Gother,
Vindaaben kalde den Vaner,
Jetter Oververden,
Alfer deilig Hvelving,
Dverge dryppend' Sal.

Vingthor.

Siig du mig da, Alvis!
(Alle Folks Udspring
Ei er du Dverg, om du ei veed det)
Hvad den Maane heder,
Som Folk see
Udi Verden hver.

Alvis.

Blant Folk heder den Maane,
Liden Sky blant Gother,
Hos Hel faldes den løbende Hiul;
Jetter hastig,
Og Skin Dverge,
Alser kalde den Aarregner.

Vingthor.

Siig du mig da, Alvis!
Hvad Solen heder,
Som Tidens Sønner see
Udi Verden hver.

Alvis.

Sol blant Folk den heder,
Og skinnend' blant Gother,
Dvalins Leeg den kalde Dverge,

Evig

Evig Glands Jetter,
Alfer prægtigt Hiul,
Reenskier Asers Sønner.

Vingthor.

Siig du mig da, Alvis!
Hvad den Sky heder,
Som med Regn blandes
Udi Verden hver.

Alvis.

Sky blant Folk den kaldes,
Men Regnhaab blant Gother,
Og Vindvogn blant Vaner.
Regntegn Jetter,
Vindkraft den kalde Alfer,
Skiulhielm den kaldes i Helved'.

Vingthor.

Siig du mig nu, Alvis!
Hvad den Vind vel kaldes,
Som blæser over Hav,
Udi Verden hver.

Alvis.

Vind iblant Folk den kaldes,
Fremfarer blant Gother,
Vrinskend' Grif blant evig' Guder.

Aaben Jetter,
Alfer Høitlydend',
Hastig Lyd de hos Hel den kalde.

Vingthor.

Siig du mig da, Alvis!
Hvad den Stilhed heder,
Som ligge skal
Udi Verden hver.

Alvis.

Luun blant Folk den heder,
Men Havn iblant Gother,
Vindskib den kalde Vaner,
Stort Lye, Jetter,
Alfer Dagstiller,
Og Dvergene Dagsvæsen.

Vingthor.

Siig du mig da, Alvis!
Hvad det Hav heder,
Som Folk seile paa,
Udi Verden hver.

Alvis.

Søe blant Folk det kaldes,
Evigflydend' blant Gother,
Og Bugt blant Vaner.

Heelverden Jetter,
Alfer Floders Stav,
Dybt Hav kalde Dverge det.

Vingthor.

Siig du mig da, Alvis!
Hvad den Ild vel heder,
Som for Tidens Born brænder,
Udi Verden hver.

Alvis.

Ild iblant Folk den kaldes,
Og Gløð iblant Aser,
Bølgende blant Vaner,
Slugend' blant Jetter,
Og Forbrænder blant Dverge,
Hastig Fortærer blant de hos Hel.

Vingthor.

Siig du mig da, Alvis!
Hvad det Træ vel heder,
Som for Tidens Born voxer,
Udi Verden hver.

Alvis.

Træ iblant Folk det heder,
Markens Manke blant Gother,
Og Biergtang blant Helte.

Voxend'

Vorend' Jetter,
Alfer deiliggroned,
Riis det kalde Vaner.

Vingthor.

Siig du mig da, Alvis!
Da du alting kiender,
Hvad den Sæd heder,
Som saaes af Tidens Sønner,
Udi Verden hver.

Alvis.

Byg blant Folk den heder,
Kierne blant Gother,
Og Frugt blant Vaner.
Spise Jetter,
Alfer kort Stav,
Tyk de hos Hel den kalde.

Vingthor.

Siig du mig da, Alvis!
Hvad Natten heder,
Hun, Naurves Datter,
Udi Verden hver.

Alvis.

Nat blant Folk den heder,
Og fødend' blant Gother,

Hielm den kalde evig' Guder.
Ulvs Jetter,
Alfer Søvnglæde,
Dverge kalde den Drømklarhed.

Vingthor.

Siig du mig da, Alvis.
Hvad Øllet heder,
Som Tidens Sønner drikke,
Udi Verden hver.

Alvis.

Øl blant Folk det heder,
Og blant Aser Biorr,
Sød og stærk blant Vaner,
Reen Drik blant Jetter,
Og i Helved' Miød,
Gladgiører blant Suttungs Sønner.

Vingthor.

I eet Hierte
Saae jeg aldrig
Større gammel Viisdom.
Jeg dig daaret
Har med megen Svig.
Dine Dage, Dverg, ere forgangne!
Nu skinner Sol i Salen.

VIII.

VIII.

Egirs Giestebud, og Lokes Gude-Forhaanelse.

Egir, som med et andet Navn heed Gymir, havde brygget Øl til Aserne, da han havde faaet den store Kiedel, som nu er fortalt. Til dette Giestebud kom Odin og hans Kone Frygg, men Thor kom ikke; thi han var i Østerlandene. Sif, Thors Kone, var der, samt Bragi og Idun hans Kone. Tyr var der ogsaa; han havde kun een Haand, thi Ulven Fenrir beed den anden af ham, da han var bundet. Der var Niordur og hans Kone Skadi, Freir og Freya, samt Vidar, Odins Søn. Loke var der ogsaa, samt Freyrs Tieneste-folk, Beigver og Beila. Desuden vare der mange Aser og Alfer.

Egir havde to Tieneſtemænd, Finnafeingur og Eldir. Der brugdes ſkinnende Guld iſtedet for Ildens Lys. Øllet frembares der af ſig ſelv. Der var et ſtort Friſted. Giegterne talede meget om, hvor gode Egirs Tieneſtefolk vare; det kunde Loke ikke taale at høre, og derfor dræbte han Finnafeingur. Da ſloge Aſerne paa deres Skiolde, giorde Anfald paa Loke og jagede ham bort til Skoven. Derefter ginge de igien hen at drikke. Loke kom ſtrax bag efter dem og fandt Eldir udenfor, til hvilken han ſaaledes talede:

Fortæl mig, Eldir!
Saa at du ikke
Rører dig af Stedet,
Hvad herinde
Seirguders Sønner,
Snakke om ved Bordet.

Eldir.

Eldir.

Om deres Vaaben
Og deres Styrke tale
Seirguders Sønner.
Aser og Alfer,
Som derinde ere,
Tale ikke om dig ret venligt.

Loke.

Jeg vil indgaae
Udi Egirs Sal,
Det Giestebud at see.
Skam og Skiendsel
Bærer jeg Asers Sønner,
Og blander dem saa Meen i Miød.

Eldir.

Saa viid, at om du indgaaer
Udi Egirs Sal
Det Giestebud at see;
Den Skam og Skiendsel,
Du bærer paa milde Guder,
De vist hævne den paa dig selv.

Loke.

Loke.
Saa viid da, Eldir!
Om vi eene skulle
Med Skieldsord stride,
Overmand bliver jeg vist
I mit Giensvar,
Taler du formeget.

Siden gik Loke ind i Salen, og der Giesterne saae, hvem der var indkommen, tauge alle stille. Da sang Loke:

Tørstig jeg kom
Hid til denne Sal,
Træt af den lange Vei,
Aser at bede,
At de mig give
Kun en reen Drik Miød.

Hvi tie
I saa stolte Guder,
At I gide ei talet?
Sæde mig vælger
Hvor jeg nu sidde kan,
Eller byder mig bortgaae.

Odin.

Aserne aldrig
Sæde dig vælge,
Hvor du sidde kan,
Fordi Aser vide,
Hvem de give skulle
Giestebud og Glæde.

Loke.

Husker du, Odin!
Da vi i Tids-Fodsek
Blanded' vort Blod sammen?
Øl ret aldrig
Loved' du at smage
Uden det blev for os begge baaret.

Odin.

Stat op da, Vidar!
Og lad Ulvs-Fader
Sidde her hos os;
Siden at Loke
Hilse os med Skieldsord
Her i Ægirs Sal.

Da stod Vidar op, og skienkede for Loke; men forend han drak, sang han saaledes:

Hæld

Hæld eder Aſer,
Hæld eder, Aſinder,
Og hver en evig-hellig Gud,
Uden kun den As,
Bragi, ſom ſidder
Paa den inderſt' Bænk.

Bragi.

Heſt og Kaarde
Gir jeg dig af min Rigdom,
Og dertil endnu Ringe,
At du ei Aſer
Skieldsord vil give,
Opirr ei Guder mod dig.

Loke.

Heſt og Armringe
Skal du beſtandig
Begge ſavne, Bragi!
Af Aſer og Alfer,
Som herinde ere,
Er du til Mord vaerſomſt,
Og taabeligſt i Skud.

Bragi.

Jeg veed, om jeg var udenfore,
Som jeg nu inde er
I Egirs Sal kommen,
Dit Hoved bar jeg da

 Udi

Udi min Haand,
Og for Løgn dig saa lønned'.

Loke.

Ret snild er du i Sædet,
Saa skulde du ei være,
Bragi Bænkepryder!
Gaae du i Strid,
Naar du vred Mand seer,
Den tappre fatter snar Beslutning.

Idun.

Bragi, jeg beder,
For vor fælles Afkom
Og alle Paarørend'.
At du ikke Loke vil
Her udskielde
Udi Ægirs Sal.

Loke.

Tie stille, Idun!
Dig troer jeg af alle Qvinder,
Mandlyst'nest at være.
Da du med din' Arme
Veltoede omfavned'
Ham, din Broders Morder.

Idun.

Loke! jeg giver
Dig ei Skieldsord

Ud-

Udi Egirs Sal.
Bragi jeg stiller,
Som er drukken.
Jeg vil ei at I vrede kives.

Gefion.

Hvi, I Aser to!
Skulle I vel her
Med Skieldsord stride.
Loptur det veed
At han vved er
Og han ei vil vige.

Loke.

Tie stille, Gefion!
Det vil jeg fortælle
At dit Hierte fanged
En smuk Ungkarl,
Som et Slør dig gav,
Og du lagde Laar over.

Odin.

Gal er du, Loke!
Og forvildet,
Da du nu gior Gefion vred paa dig.
Alle Tiders Skiebner
Troer jeg at hun kiender
Lige saa klart som jeg.

 Loke.

Loke.

Tie stille, Odin!
Du kunde aldrig
Dele Strid blant Krigsmænd.
Tit du gav
Som du dog ikke burde,
Den feige Stridsmand Seier.

Odin.

Veed du om jeg gav
Som jeg dog ikke burde
Den feige Stridsmand Seier?
Otte Vintre var du
Under Jorden,
Malked' Køer og var Kone,
Der haver du født Sønner,
Og troer jeg det Feigs Mærke.

Du har jo pattet
Køer paa Samsøe,
Og redet paa Udyr, som Voler,
Som en Taabe reiste
Du igiennem krigersk' Folk,
Og troer jeg det Feigs Mærke.

Frigg.

Men eders Skiebner
Skulde I aldrig

Folk

Folk fortælle saa,
Hvad I Aser to
Giorde i Tids-Fødsel
For Folk bør altid skiules.

Loke.

Tie stille, Frigg!
Du er Fiorginns Møe,
Og har altid mandkaad været,
Du har jo Ve og Vile,
Skiønt du var Vidrers Viv,
Begge med Arme favnet.

Frigg.

Viid, om jeg havde inde
Her i Egirs Sal
Balder lignend' Søn,
Vist du ei udkom
Fra Asers Sønner,
Men vist blev du da dræbt udi Vrede.

Loke.

Vil du da, Frigg!
At jeg flere bidend'
Ord dig skal sige?
Det voldte jeg
At du aldrig silde
Seer Balder til dig ride.

Freia.

Gal er du, Loke!
At du saa opregner
Deres Skambedrifter.
Jeg troer vist at Frigg
Veed hvers Skiebne,
Skiønt hun det ei siger.

Loke.

Tie stille, Freia!
Net vel jeg dig kiender,
Ei er du fri for Feil!
Aser og Alfer,
Som herinde ere
Have alle med dig horet.

Freia.

Ublue er din Tunge,
Jeg troer at den skal fremdeles
Ondt om os tale.
Vred' paa dig ere Aser
Og Asinder,
Sorgfuld du vist hiemrelser!

Loke.

Tie stille Freia!
Du er et stort Skarn,
Giennemblandet med Ondt.
Du laae ved din Broders Side,

Venlig' Gudinde!
Og haver du da, Freia! f.....t.

Niordur.

Det er uvigtigt,
Om hun lysten sig tager
Til Beiler hver.
Det er Under,
At qvindlig Aas
Er til os indkommen,
Som haver selv før født Sønner.

Loke.

Tie stille, Niordur!
Du blev Østen herfra
Sendt som Gissel til Guder.
Hymirs Møer
Brugde dig til Natpotte,
Og i din Mund pissed'.

Niordur.

Det er min Trøst,
Da jeg længe siden
Gissel blev sendt til Guder,
Avled' jeg Søn,
Som overgaaer alle,
Og holdes for Asers Fyrste.

Loke.

Hold nu op, Niordur!
Og før dig hofligt op,
Længer' kan jeg det ei fortie,
At med din Søster
Avled' du din Søn,
Det værste du giorde da.

Tyr.

Freir er den beste
Af alle Krigsmænd
Udi Asers Gaard.
For Møe han ei sørger
Eller Mands Kone,
Men løser alle af Baand.

Loke.

Tie stille, Tyr!
Du kan dog aldrig
Være Bylt med to.
Om din Haand den høire
Vil jeg nu lidt tale,
Som Fenrir af dig beed.

Tyr.

Haanden jeg vel fattes,
Men du et got Rygte,
Begges Savn er stort.

Ulven lever
Nu ei vel i Lænker,
Forventend' Gudemørk.

Loke.

Tie stille, Tyr!
Det giorde din Kone,
At hun avled' Barn med mig,
Alen eller Penning
Fik du derfor aldrig,
Din Gield du ei inddrev.

Freir.

Ulv seer jeg ligge
For Aaens Mund,
Til Guder falde.
Og du skal strax,
Hvis du ikke tier,
Bindes, Ondskabs-Virker!

Loke.

For Guld lod du kiøbe
Gymirs Datter,
Og solgte saa dit Sværd.
Men naar Muspells Sønner
Ride giennem Mørk-Ved,
Veed da din Usling, hvormed at stride?

Beigver.
Viid, at om jeg eied' Hierte,
Som den høie Freir,
Og saa salig Boelig;
Mindre end Meel
Maled' jeg da Meenkragen,
Og alle hans Lemmer knused'.
Loke.
Hvad er det for lidet,
Som jeg seer ligge der
Og Sladder sladdre?
Ved Freirs Øre
Skal du evig hænge,
Og under Qvernen knage.
Beigver.
Beigver jeg heder,
Jilsindet mig kalde
Alle Folk og Guder.
Thi er jeg her værdiget
Øl med Hropturs Sønner
I Selskab at drikke.
Loke.
Tie stille, Beigver!
Du kunde end aldrig
Dele blant Krigsmænd Mad.

Og udi Græsset
Du ei modtoges,
Hvor de tappre strede.

Heimdallur.

Drukken er du, Loke!
Saa du ei mere sandser,
Hvi tier du ei, Loke!
Thi megen Drukkenskab
Volder Tidens Børn,
At Sladderen aldrig faaer Ende.

Loke.

Tie stille, Heimdallur!
Dig blev i Tids-Fødsel
Det leede Liv beskikket:
Ryggen skabbet
Skal du altid have,
Og vaage, Guders Vægter.

Heimdallur.

Godt har du nu, Loke!
Men du ei længe skal
Med løs Hale lege.
Naar med din riimkolde
Søns Indvolde dig binde
Guder til et Sværd.

Loke.

Loke.

Viid, at om end mig binde.
Med riimkolde Søns Indvolde
Guder til et Sværd,
Dog første og sidste
Var jeg, da I samtligen
Grebe Thiasse i Lunden.

Beila.

Viid, om du første og sidste
Var i den Voldsgierning,
Da I alle Thiasse
Dreve fra Runer
Og hellige Vange,
Altid skal dig koldt Raad hændes.

Loke.

Finere i Talen
Vår du mod Laufeia's Søn,
Da jeg blev af dig i din Seng budet.
Sligt maae og fortælles
Om vi noie skulle
Vore Laster opregne.

Da gik Sif frem, skienkede Loke
Miød i et Jisbæger og sang:

Hæld

Hæld være dig, Loke!
Tag nu mod Jisbægg'ret,
Fuldt af gammel Miød,
For at du mig eene
Lader blant Asers Afkom
Være fri for Skiendsel.

Loke tog mod Hornet, drak det ud og svarede:

Du det skulde,
Om du var ikkun
Grum og haard mod Mandfolk.
Men jeg veed,
Og som jeg troer, med Vished,
Om Hoer og Florrida,
Og var det den løgnglade Loke.

Beila.

Fieldene skielve,
Nu troer jeg at paa Reisen
Hiemad er Florrida,
Han lærer ham Frygt,
Som sammensætter her
Alle Folk og Guder.

Loke.

Loke.

Tie stille, Beila!
Du er dog en Hex,
Giennemblandet med Ondt.
Større Uteerlighed
Kom ei blant Asers Sønner:
Øl brygged' du, med Skarn besudlet.

Da kom Thor til og sang:

Tie stille, Gudspotter!
Dig skal min Jernhammer,
Miolner, Tungen binde.
Skuldres Bierg
Hugger jeg af din Hals,
Og bliver det da dit Livs Ende.

Loke.

Jordens Søn
Er nu her indkommet.
Hvi trodser du saa, Thor!
Men da trodser du ikke,
Naar du skal mod Ulven stride,
Og den svælger hele Seirfader.

Thor.

Tie stille, Gudspotter!
Dig skal min Jernhammer,

Miøl-

Miølner, Tungen binde.
Jeg kaster dig
Op og hen mod Østen,
Og siden seer dig ingen.

Loke.

Dine østlig' Reiser
Skal du aldrig
Folk fortælle om.
Du sad i Handske-Tommen,
Sammenbøiet, Einherie!
Og syntes dig da Thor at være.

Thor.

Tie stille, Gudspotter!
Dig skal min Jernhammer
Miølner, Tungen binde.
Med min høire Haand, som
Dræbte Hrungner, jeg dig dræber,
Saa at dig brydes hvert et Been.

Loke.

Leve agter jeg dog
En lang Alder,
Skiønt din Hammer truer mig.
Haarde syntes
Skrimners Lænker dig at være,
Og Madpose du da havde ei,
Men piintes sund af Hunger.

Thor.
Tie stille, Gudspotter!
Dig skal min Jernhammer
Mißlner, Tungen binde,
Hrungners Drabsmand
Skal dig til Hel kaste
Nedenfor Liig-Dørren.

Loke.
Jeg sang for Aser,
Jeg sang for Asers Sønner,
Hvad mig kom paa Tunge.
Men for dig ene
Vil jeg udgange,
Thi jeg veed vist at du hugger.

Øl brygged' du, Egir!
Men du aldrig skal
Siden Giestebud giøre.
Al din Rigdom,
Som herinde er,
Skal af Lue tændes,
Og brænde dig paa Bagen.

Derefter skiulede Loke sig i Franangers-Foss i Laxe-Skikkelse, hvor og Aserne grebe ham. Han blev bunden med sin

sin Søn Nars Tarme, men hans anden Søn Narfi blev til en Ulv. Skadi tog en Edderorm og hængde den op over Lokes Ansigt, og dryppede der Edder udaf den. Sigyn, Lokes Kone, sad der og holdt et Kar under Edderet, og naar Karret var fuldt, bar hun Edderet ud, og imidlertid dryppede det paa Loke, det krympede han sig saa stærkt ved, at hele Jorden skielvede deraf, og det kaldes nu Jordskielv.

IX.

Hammerens Hentelse.

Ret vred var da Vingthor,
Da han vaagnede,
Og sin Hammer
Strax savnede.
Skiegget han rysted',
Armen han kasted',
Vred Jordens Søn
Rundt om ledte.

Og saadan talde
Han allerførst:
Hør du Loke!
Hvad jeg vil sige;
Hvad ingen veed
Her paa Jorden,
Ei i Himlen,
As er Hamm'ren stiaalet.

Gik saa til Freias
Smukke Boelig,
Og saadan talde
Han allerførst:
Vil du mig, Freia!
Fiederham laane,
Om jeg min Hammer
Maatte finde.

„ Den skulde jeg give dig,
„ Om den var Guld endskiønt,
„ Og dig sælge
„ Var den Sølv endog ".

Da fløi Loke,
Fiederhammen sused',
Til han udenfor
Asers Gaarde kom,
Og kom indenfor
Jetteverden.

Thrymur sad paa Høien,
Jette-Kongen,
Eine Pile
Guldbaand snoede,

Og sine Hestes
Mank' flettede.

„Hvor staaer med Aser,
„Hvor staaer med Alfer,
„Mens du ene kommer
„Til Jetteverden“?

Ilde med Aser,
Ilde med Alfer,
Du haver Slorrida's
Hammer forborget.

„Jeg haver Slorridas
„Hammer forborget,
„Otte Mile
„Ned i Jorden;
„Den ingen Mand
„Atter ophenter,
„Fører han ei mig
„Freia til Viv“.

Da fløi Loke,
Fiederhammen sused',
Til han kom ud

Af Jetteverden,
Og kom indenfor
Asers Gaarde.

Han mødte Thor
Midt i Gaarden,
Og saa talde
Han allerførst:
„ Nu har du Ærende
„ Som Arbeide.

„ Fortæl paa Loftet
„ Lang Tidende
„ De siddende;
„ Snak nu opholder,
„ De liggende
„ Med Løgn omring nu.

„ Jeg har Ærende,
„ Arbeide og,
„ Thrymur haver din Hammer,
„ Jettekongen,
„ Den ingen Mand
„ Atter ophenter,

„ Hvis han ei ham forer
„ Freia til Viv ".

De gik den smukke
Freia at finde,
Og Vingthor talde
Saa allerforst:
„ Ombelt dig Freia!
„ Med Brudeklædning;
„ Vi begge kiøre skal
„ Til Jetteverden ",

Vred blev da Freia,
Og fnysde,
Hele Asesalen
Derved rysted'.
Ned sprang det store
Brysings Halsbaand:
„ Tro at jeg bliver
„ Mandfolk - lysten,
„ Reiser jeg med dig
„ Til Jetteverden ".

Strax komme Aser
Sammen paa Tinge,

Og Asynier
Alle til Stevne.
Derom raadsloge
Rige Guder,
Hvor de Hlorrida
Hamm'ren skaffed'.

Da sagde Heimdallur,
Hvidest af Aser,
Han vidste forud
Som andre Vaner:
„Klæde vi da Thor
„I Brudklædning!
„Bære han det store
„Brysings Halsbaand!

„Lader ved hannem
„Nøgler lyde,
„Qvindeklæder
„Om Knæ falde,
„Og paa Brystet
„Brede Stene,

 „Og

„Og pyntelig
„Paa Hov'det Hue".

Da sagde Thor,
Den modig As:
„Mig monne Aser
„Frygtsom kalde,
„Lod jeg klæde mig
„I Brudklædning".

Da sagde Loke,
Søn af Laufeia:
„Tie stille, Thor!
„Med slig Tale.
„Thi snart skulle Jetter
„Boe i Asgard,
„Hvis du ei din Hammer
„Atter henter".

De klæded' Thor da
I Brudklædning,
Og i det store

Bry-

Brysings Halsbaand,
Lode ved hannem
Nøgler lyde,
Qvindeklæder
Om Knæ falde,
Og paa Brystet
Brede Stene,
Og pyntelig
Paa Hov'det Hue.

Loke sagde,
Søn af Laufeia:
„Jeg vil og med dig
„Pige være.
„Vi begge kiøre skal
„Til Jetteverden".

Strax bleve Bukk'ne
Hiemad drevne,
Korte paa Halen,
Kunde vel løbe.
Bierg revnede,
Jord stod i Lue,

Aged' Odins Søn
Til Jetteverden.

Da sagde Thrymur,
Jetters Herre:
„ Stander op, Jetter!
„ Og breder Bænke!
„ Nu fører mig
„ Freia til Viv,
„ Niarðurs Datter
„ Af Noatunum.

„ Her gange i Gaarden
„ Guldhorned' Køer,
„ Oxer heelsorte,
„ Jetten til Glæde.
„ Nok har jeg Rigdom,
„ Nok har jeg Ringe,
„ Eene mig mangler
„ Ikkun Freia".

Det leed ad Aften,
Gjester samles;
Og for Jetter
Øl blev frembaaret,

Thor aad en Oxe,
Otte Laxe,
Alle Retter, som
For Qvinder sattes.
Tre Tønder Miod
Drak Sifias Mand.

Da sagde Thrymur,
Jetters Herre:
„Hvor saae man Bruden
„Bide hvassere?
„Brud saae jeg aldrig
„Bide bredere,
„Eller mere Miod
„Møe at drikke".

Da sad den smukke
Pige der.
Hun Ord paafandt
Mod Jettens Tale:
„Ei spiste Freia,
„Otte Nætter,
„Saa fast hun længdes
„Til Jetteverden.

Thrym bøied Hov'det,
Løsted' at kysse.
Thor sprang langs udaf
Den lange Sal.
„ Hvi ere skarpe
„ Freias Øine?
„ Synes mig Ild
„ Deraf brænde ".

Da sad den smukke
Pige der.
Hun Ord paafandt
Mod Jettens Tale.
„ Ikke sov Freia
„ Otte Nætter,
„ Saa fast hun længdes
„ Til Jetteverden ".

Ind kom den slygge
Jette-Søster,
Hun, som Brud-Stadsen
Fordre torde.
„ Leg du dig af Hænder
„ Røde Ringe,
„ Om du eie vil

„Al min Yndest
„Og min Naade“.

Da sagde Thrymur,
Jetters Herre:
„Bærer ind min Hammer
„Bruden at vie.
„Lægger Miølner
„Paa Møens Knæ,
„(Vier os to sammen)
„Med visse Hænder“.

Da loe Hlorrida
Hiertet i Brystet,
Da haardhiertet han
Hammeren kiendte.
Thrym først han dræbte
Jetters Herre,
Og Jetters Æt
Reent nedknuste.

Saa slog han den gamle
Jettesøster,
Hun, som Brudstadsen
Før fordret havde.

Der fik hun Hug
For Skillinger,
Hug af Hamm'ren
For Ringe-Flok.
Saa fik Odins Søn
Atter sin Hammer.

